

A TENGERPART

POLITIKAI NAPILAP

VII. évfolyam.

FIUME, vasárnap 1910. december 25.

297 szám.

Szerkesztőség és kiadóhivatal (telefonszám 229.)
Vicolo dell' Ospedale, Wurzer ház I. emelet.

Nyomda telefonszáma (sürgős esetekben) 932.

Felelős szerkesztő:

MURAI JENŐ.

Előfizetési ár:
Egész évre 24 kor. Negyedévre 6 kor.
Félévre 12 kor. Egy hónapra 2 kor.
Egyes szám ára helyben 6 fillér.
Hivatalos hirdetések 6 hasábos petit sorja 40 fillér.

Karácsony.

Ma este ismét kigyulnak a karácsonyfák gyertyácskáinak milliói és együtt örül gyermekével a szülő a szeretet, a boldogság, a család legszebb, legbájosabb ünnepén, amely feleleveníti bennünk a boldog gyermekkor színes emlékeit. A legridegebb emberi szív is felmelegszik ilyenkor és tehetségéhez mérten igyekszik örömet szerezni azoknak a szerencsétleneknek is, akiken végigszágulott, akiket összetört a sors mostohasága. És kigyulnak az ajándékokkal megrakott karácsonyfák gyertyácskái a testi és a lelki katasztrófák minden állomásán: a kórtermekben, az árva-, lelenc- és szegényházakban épúgy, mint az élőhalottak és a megtévelyedettek: a rabok szomorú hajlékában is.

Nincs a világon ünnep, amely az emberek lelkét jobban meghatná, a lélek hurjait mélyebben megrezegtetné, mint a keresztény mithosz lelegeje, a Megváltó születésének ünnepe: a karácsony. Mindig élt az emberek szívében a megváltás gondolata s az ókor legjobbjai, a görög, a római és a zsidó bölcsék az akkori élet sivárságának hatása alatt kifejezést is adtak a szívek érzésének: hirdették a

„A Tengerpart“ tárcája.

Megváltás . . .

Irta: Lengyel Gizella.

Elhangzott az ének, vége a misének.
Csak a nagy oltárnál eseng még egy lélek;

A bűnbánó asszony térdel ott. Remegve,
Zokogva tördeli: Tekints le, tekints le!

Vétkeztem . . . rég . . . nagyon, oh, te magas-
[ságos!]

Mindenütt kerestem a te hasonmásod . . .

A tökélyt keresve tévedtem, botlottam,
S azóta idelelni fetregek a porban! . . .

Aj! Az én nagy vétkem, — hogy hiába éltem —
Bocsásd meg irgalmas, — Egyetlenegy —
[nékem!]

. . . És az égi karban megrezdül az ének:
Leányom! A hited, im főlelme téged! . . .

Megváltó eljövételét, aki tespedéséből feirázza és átalakítja a világot.

És megszületett minden idők legnagyobb alakja: az Isten-ember!

Az egész civilizált világ ünnepel ezen a napon, mert Jézus Krisztus születésének eseménye fordulópontja a civilizáció megújulásának, hisz kétségtelen, hogy a kereszténység teljesen ujjaalakította az előbbi kor erkölcsi világnézetét és a léleknek, a szíveknek tartalmat adva, egészen átalakította magát az életet is. Hatalmas művének nyomán fejlődött ki a szívekben az Üdvözítő születésének fenséges költészete és a mai ünnep magasztos eszméje.

A karácsony a nemes érzésekkel telt emberi lélek ünnepe, mert a krisztusi tanok alakították át és nemesítették meg a milliókra menő tömegek lelkét és telítették hittel, bizalommal és erővel, hogy legyőzhesse indulatait, hogy haladhasson és hogy a haladás folyamán egy új világot teremthessen magának. Egy új világot, amelynek az önzetlenség legyen az alapja, azé az önzetlenségé, amely nem a jelen gyümölcseit szedegesse, hanem a jövő magvait hintegesse . . .

Ezeknek az általános, nagy emberi eszméknek a születését ünnepeljük ma s

ennélfogva a karácsony nem is mondható valamely felekezeti speciális ünnepének, mert nem pusztán vallási momentumokon alapul. Az élet sivárságai között a Hitet, a hit születését ünnepeljük. Hiszünk és hinni akarunk, mert csakis a hit töltheti be azt az űrt, amit tudásunk fogyatéksége következtében minduntalan éreznünk kell. Az értelem hézagait tehát a hit tölti ki. Ez ad vigaszt a szomorúaknak és reményt a csüggedteknek. A gondolkodó ember épen ezért nem ütközhetik meg a vallások nagy hatalmán, amellyel azok mindig urrá lesznek a társadalom minden rétege felett. A hit ereje az erkölcsi és a társadalmi rend alapja s ha hitünket erősítjük, tulajdonképpen a szeretet és a társadalom alapjait erősítjük vele.

Merítsen karácsony szent ünnepén a mi fiumei magyarságunk is erőt a hit fenséges misztériumaiból és boldog megelégedettségben töltse a kettős ünnepet, erősítse meg lelkét arra a szent kötelességre, hogy itt a magyar tenger partján nemcsak a jelen gyümölcseit élvezze, hanem a magyarság jövő boldogulásának magvait is elhintse.

Kérdés . . . *)

Irta: Komjáthy Jenő.

Mondjátok óh, hogy van-e dusabb
És van-e mégis nyomorultabb
E koldus gazdag földtekén,
Miként az álmok fejedelme,
A vágyak őriása, én?

Vágyak s remények légióin
Korlátlan ur s alattvalói
Az álmok ragyogó hada,
A gondolatok milliárdja,
Az eszmék fényes csapata.

De kincseit mind széjjelosztja,
S ő jár mezitelen, kifosztva,
Álmok fölött korlátlan ur;
Örök magányban, mély boruban
Jár nesztelen, látatlanul.

*) Ez a költemény a 12 esztendővel halála után felfedezett és oly híressé vált költő hagyatékából való. Arany János óta nagyobb költője nem volt a magyarnak. Az itt bemutatott költemény megrázó önvallomása a lánglelkű poétának.

Nem ismeri a nép királyát,
Ki rejtve fut be büszke pályát,
Hatalmas ismeretlen ő;
Nem ismeri még önmagát sem
A láthatatlan szervező.

Ki vagy te, óh nyomoru fenség
Börtönbe' sinlő végtelenség,
Te pont, melynek határa nincs,
S minek mélyéből egy világ biralma
Ragyogva kél, ha egyet intsz?

Ki vagy te, óh királyi koldus,
Ki enyhülést hiába koldulsz
Örökvaló szerelmedért?!
Mi haszna dus, mi haszna minden,
Ha senki, senki meg nem ért?!

Hiába nézek önmagamba,
A lelki szem a lelki napba
Sokáig nézve megvakul.
Lélek se képes elviselni
A szörnyű fényt bántatlanul.

Mondjátok óh, hogy van-e dusabb
És van-e mégis nyomorultabb
E koldus-gazdag földtekén,
Miként az álmok fejedelme,
A vágyak őriása, én?

A fiumei magyarság kultur-törekvései.

Rendkívül érdekes és egyben tanulságos Fiume kialakulni készülő, hogy úgy mondjuk: forrásban levő magyar kulturális életének fejlődését és különösen napjainkban elért evolucionális fokát figyelemmel átvizsgálni. Mert hogy ma jelentős pontra, sőt egész jövőd processzusát illetőleg elhatározó állomásra jutott, az a biztos tekintetű szemlélő előtt egy percre sem lehet kérdés tárgya. De minden logikusan gondolkodó fő be fogja azt is rögtön látni, hogy kitűzendő céljai megállapításánál multjának ismerete elengedhetetlen bázisul kell, hogy szolgáljon azokra nézve, akik hivatottak irányítására befolyjni, vezetését kezükben tartani és hatalmas ereje érvényesülésének talajt teremteni.

Kultúra. Különös egy szó. Mindenki ajkán ott lebeg, naponta százszor és százszor dobálódnak vele, de meghatározni alig tudja valaki közülünk. A lényeges ugyanis most előttünk nem az, hogy a kulturális fejlettség fokát az olvasni-tudás, papir- vagy szappanfogyasztás mértéke szerint egyesek hogyan határozzák meg valamely népnél, hanem az, hogy mit is kell rajta értenünk. Fogadjuk el azonban akár Rein elvét, aki szerint az őstermelést, ipart, kereskedelmet, tudományt, erkölcsöt és vallást jelöli, akár Willmann fel fogását, aki a nyelvet, irodalmat, hitet, tudományt, kultuszt, művészetet, technikát és gazdaságot tartja a kultúra termékeinek, adjunk igazat az ezeknél sokkal mélyebben járó Ratzelnek, hogy t. i. a kultúra bizonyos kor szellemi vívmányainak összegét jelenti, vagy a még mélyebben elemző Natorp pszichológiai alapon kifejlesztett rendszerének: egy bizonyos, hogy a kultúra valamely szociális közösségnek a műveltsége oly alapon, melyre az ember szellemi és anyagi javait tudatos belátáson alapuló tevékenységgel építette.

Igy állván a dolog, könnyű elképzelni

A kórházban.

Szabina felébredt lázalmából, mellette egy apáca morzsolta egyhangú imáját, feje felett durva fából összetakolt barna kereszt hirdette az Istenfiu kinos, de győzedelmes halálát. A fiumei kórházban volt. Mária testvér észrevette, hogy a beteg magához tért, egy pár vigasztaló szó után a napos doktort hívta, aki meghagyta, hogy mihelyt a beteg magához tér, rögtön hívassa. Mario doktor megvizsgálta, állapotát kielégítőnek találta; ha nem jön valami komplikáció, meg lesz menthető az életnek.

Az orvos távozása után fásult közöny fogta el a beteg leány egész valóját. — Mi lesz vele, hová megy, ha felgyógyul? A gondolatok egymást ütték. Nincs hova lehajtani a fejét. Megmentették a nyomornak, amiből menekülni akart. Talán a jó testvér is megveti őt, a bukottat. Ugy érezte, mintha homlokára lenne írva a büne. Pedig csak az volt a büne, hogy szeretet és hitt. Nem ismerte a világ álnokságát, nem ismerte az életet, nem tudta azt, hogy az emberek a vadállatoknál is rossz-

azt az állapotot, mikor városunkban a magyarság kultur-törekvésekről még csak álmodni sem mert. Mikor számban szegényen, támogatás nélkül szűkölködve, nemzeti érzelte elhomályosulása és kihalása közben, szociális közösség, társadalmi javak gyarapítása, tudatos és belátásos tevékenység esze ágában sem volt. Mikor még 1880-ban 385 magyar járt-kelt idegenül a magyar tenger kék hullámainak partjain. Szökött ez a szám szépen fölfelé. 1890-ben 1062, 1900-ban 2812, tehát 10 évenként 2—3-szorosan szaporodott a magyar lelkek száma, holott eddig az évig magyar köznepe Fiumének egyáltalában nem volt. Most azonban az állami és magánvállalatok intenzív és extenzív gyarapodásával, az üzleti élet nekilendülésével, a kivándorlás folyamának természetes irányulásával a 10 év előtti magyarságnak 3—4-szeres növekedéséről beszélhetünk, mert tulás nélkül becsülhetjük ma az itt élő magyar számát 8—10 ezerre, vagyis az összes lakosság (50,000) közül $\frac{1}{5}$ -ére, amit különben a legközelebbi népszámlálás fog a legpontosabban megmutatni. Hisz az sem érdektelen, hogy az állami ellemi és polgári iskolák magyarajku növendékeinek a száma 9 év alatt megháromszorosodott, a gimnáziumban pedig 1909-ben 227 tanuló közül 43 (18%), 1910-ben pedig 293-ból 97 (33%) volt a magyar anyanyelvű; sőt a felsőkereskedelmi iskola tanulójának 58%-a, a m. kir. tengerészeti akadémia tanulóinak pedig 74%-a magyar anyanyelvű.

Mindez adatok nagyon világosan beszélnek amellet, hogy az így szaporodó fiumei magyarságnak öntudatra kellett ébrednie. Közös érdekeinek tudata feltámadt benne; helyzetének javítása tettekre ösztökélte; rendezetlen és szervezetlen állapota gondolkodóba ejtette. Nem egyszer tapasztalta, hogy az egységes összetartás hiánya kellemetlen szituációkba sodorta; éreznie kellett szellemi tőkájének parlagon heveréséből a mellőzés keserű kinjait; napról-napra tapasztalta, hogy számára, mint

szababb, mert azok a hozzátartozóikat legalább nem bántják, míg az emberek egymás ellen törnek csak azért, hogy az egyik a másik élte árán jobban élhessen. Agya lázasan lüktetett. Felvonultak az elmúlt idők szép emlékei. A kis falusi ház, ahol született, ahol gyermekéveit élte, amikor még oly boldog volt. Az édes anya halála, a kis nővérei akik őh ha tudnák, hogy ő most hol van. Az uri család, amely magához fogadta nevelőnőnek és azután nyomorában elkergette. A kis négyéves Hedvig, kinek oly sokáig volt hűséges gondozója. Az ábrándos és szerető Alfréd, a mámor, a bukás, a kiűzés és a megvetés. Ilyen fiatalon, a bűn utján, hisz még tizenhét éves se volt.

Felsikoltott, a nővér oda ment hozzá, borogatást adott lázas fejére. A hidegvizes kendő perc alatt forró lett a lázas fejétől.

Hová jutott? Ő az apja kedvence. Hány-szor ringatta térdén, amikor ő csöpp kis leány volt, hány-szor játszott el vele, amikor hazatért fárasztó munkájából; mesélt neki egy csodás világról, amelyről azt hitte az ő gyermekfantá-

az államfenntartó nemzet helyi képviselőjére megalázás tövise és nem a méltó elismerés babérja terem.

Mint a kis gyermek, kezdett hát tapogatózva lábra állni. Talált, de elesett: tömörült egy-egy társadalmi alakulattá, de szétmállott 2—3 év alatt. Nagyon akart emelni, de nem bírta: akcióba fogott, de kidőlt, mielőtt célt ért volna. Hintalóra ült és lefordult róla; kitűzött egy-egy jelszót, melyen vesszőparipázott és megunta időnap előtt.

Csak hogy ez nem tarthatott sokáig. Ma már komoly célok vezérik, férfias elhatározás bátorítja és begyakorolt erő vivja küzdelmes harcát. S minek köszönheti mindezt? Kulturájának, melyet önmaga kifejtett. Ma százával termik egyesületei az életrevaló eszméket, indítják a hasznos mozgalmakat és irányítják a köz javára kigondolt tervezetek végrehajtását. Nincs már többé ingadozás, botorkálás és szalmaláng; hanem van egy éltető erő, mely feltart, támogat, kitarásra bír. Van kifejtett törekvés, mely az életet szebbíteni, a munkát kellemessé tenni, a természeti erőket hatalmába hajtani, a társadalmi együttélés előnyeit kihasználni, az anyagiakat rendezetté, a szellemieket kielégítetté tenni megtanította. Ez az, amit egy szóval kulturának, az összefüggések felismerésén alapuló célszerű funkcióknak nevezünk. Itt a kereskedelem nyújtotta kedvezést szervezik, ott a drágaság ellen tömörülnek, most politikai akciót kezdeményeznek, majd társas szórakozásról gondoskodnak, emitt a tudomány művelését, amott a művészet élvezését segítik elő, egyszer közéletünk tisztaságának biztosításán, másszor intézményeink emelésén fáradoznak.

A legújabb és egyuttal legnevezetesebb mozgalmak közül — a dolog természeténél fogva és lényegében rejlő kívánalmak szerint — az anyagi kultúra némi mellőzésével minket a szellemi kultúra terén találhatók érdekelnek. Ne csodálkozzunk ezen. Hiszen gondoljuk meg, hogy bár amaniak a szervezésére és előmozdítására mennyi országos és helyi

ziája, hogy csak ki kell nyújtania a kezét és eléri ő is. Az édesanyja pedig azalatt lassan megvetette piciny ágyacskáját, hová gondos kezeivel lefektette és ő elaludt, folytatva álmában a mesét tovább . . . tovább . . .

Azután nagy lett, megismerte az édes és mégis kínzó szerelmet. A férfit, akiért ő mindenét feláldozta. Talán most egy másiknak mondja ugyanazt, talán egy másikat tesz tönkre, talán most szórakozik valahol, örvend az örvendezőkkel, hiszen ma van karácsony este, a legszebb est, amikor mindenki otthon van, a családjánál, a hol ünneplik a szent estét. Megszületett a megváltó, a kis Jézus. Bennt a meleg szobában a gyermekek örömtől repeső szívvel állják körül a karácsonyfát és a boldog szülők elégedetten szemlélik az örvendő kicsinyeket.

Mindenki örül az életnek, mindenki boldog, csak ő fekszik árván elhagyatva, mindenkittől, még attól is, akit a legjobban szeretett. Hisz az csalta meg legjobban.

Hidek veríték gyöngyözött végig homlokán, szédülés fogja el, úgy látja mintha azon a

A „NEW-YORK” áruház

KOSSUTH LAJOS UTCA I. SZ.

elismert legolcsóbb és legmegbízhatóbb bevásárlási forrás.

Közhírré teszi, hogy december 1-től kezdve

rendkívüli árleszállítás mellett

a következő cikkek kerülnek eladásra:

Férfi, női és gyermekfehérneműek csakis elsőrendű minőségben

Férfi, női és gyermek trikoárak, blusok aljak és pongyolák úgy, mint az összes raktáron levő mindenféle téli szezon-árak.

hatalatlan olcsón, leszállított árak mellett.

Ne mulassza el senki az alkalmat, míg az áru-készlet tart.

csoporthoz veti latba tudásának és energiájának minden képességét, de ezek soha sem oly általánosak és az egészre egyformán kiterjedők. Maradjunk most ez utóbbinál, mely fejlődésének arra a bizonyos, már említett fokára ért, amit vizsgálni éppen most nagyon is időszerű.

Szellemi kulturánk helyi vezetői elérkezettnek látták az időt, hogy a kulturának ott-hont létesítsenek. *Közművelődési Ház* létrehozásán munkálkodnak és minden igyekezetüket arra irányítják, hogy művelődésünknek vezető, pezsdítő központot teremtsenek. Nagy és messze kiható jelentőségű terv. Csak az tudja hatását elképzelni, aki lelki szemével maga előtt látja azt a méreteiben is impozáns palotát, melynek homlokzatán arany betűk hirdetik a magyar nemzeti műveltség fiúmei székhelyét; melynek falain belül elegáns termekben élnek az egyes magyar klubok vígan lüktető életüket; melyben a magyar tudományosság hirdeti hazafias szellemétől áthatott igéit és a magyar muzsa papjai hintik a közműveltség nemesítő magvait. Mit fog ez jelenteni abban a Fiumében, ahol harminc évvel ezelőtt 385 magyar élt. Ha többet nem is, mint a magyar nemzeti génusz bevonulását a szent korona gyöngyébe, már ezért is érdemes minden erővel ennek a nemzedéknek dolgozni.

Mert ha jól sejtjük, a mostani nemzedékre vár e fontos misszió végrehajtása. Tudnia kell, hogy erre az idő elérkezett. Éreznie kell, hogy történelmi pillanat előtt áll. *Munkát, lelkesedést, tehetséget kell tömöríteni, hogy azt a kultur-otthon megvalósítsa. Avval él és uralkodik itt örökre a magyar nemzet, nélküle marad tovább is tehetetlen és üres báb.*

A művelt miniszter, ki lelkes barátja a kulturának, a hazafias kormányzó, ki bizonytalanul halhatatlanná akarja nevének tenni e város történetében, a lelkes magyarság a hivatott vezető férfiak, — mind oly tényezői a kultúra haladásának, akik együtt nagyot, a legnagyobbat is képesek végrehajtani.

A fiúmei magyarság érdeke, a jelen nemzedék becsülete és az állam méltósága kívánják, hogy álljon itt mielőbb, a magyar színházzal kapcsolatos Közművelődési Ház, mint az alkalom nyújtotta kultúrörökvések leghatalmasabbja.

Dr. K. G.

durva fából összetákolta keresztben az Ur Jézus sebtől borított teste jelenne meg, megnyugvásra intve őt. És mintha lelke most egy kissé nyugodtabb lenne. Könnyűnek érzi magát repülni szeretne, a többi beteg nyögését, jajgatását nem hallja, mintha földöntuli zenét hallana; valami kimondhatatlan édes zsidóság fogja el egész valóját. Ugy érzi most már, mintha repülne s alant hagyva mindent, fel a magasba tér, hol örök világosság van és hol nem fáj semmi.

Mária testvér a doktort hívja, a ki csóválja a fejét: Határozott rosszabbodás, eszméletlen kívül van. Ha csak a természet nem segít, nehezen lesz megmenthető. Szegény kicsi leány, be kár érte.

Kint alkonyodik, a lámpák kigyulnak. December huszonegyedikére van. Megszületett a Kis Jézus: *Hozsanna! Hozsanna!*

Bent a kórteremben, a tizenhárom betegágy mellett, térdepelve imádkozik Mária testvér egy szegény kiszendvedett, bukott leány lelkiüdvéért.

O. B.

Bosznia és a magyar imperium.

Sarajevo utcáin tüntető tömegek járnak pirosító arccal, piros zászlókkal és a zászlókon eme jelszóval! „Dole skupoćom!“ Le a drágasággal! Hol van itt a romantika? Ez a póré élet a maga kiábrándító valóságával! Így kapcsolódik Bosznia a világtörténelem kerekébe, melyek majd magukkal ragadják az emberiség közös sorsa felé. A világtörténelem e kerekéinek egyik fordulatát képezte az annexió, mely nemcsak magában véve és a jelenben világhistóriai események magvát is hordozza magában, sőt tovább megyek és azt állítom, hogy Magyarország sorsa és jövője is előbb-utóbb szoros kapcsolatba jut a szláv „jug“-ról (Bosznia-Hercegovinából is) majdan kiinduló világtörténelmi eseményekkel.

Én tehát ezen szempontból óhajtanék foglalkozni e két érdekes tartománnyal.

A két anektált ország, ahogy fiai nevezik, a „büszke Bosznia és a bérces Hercegovina“ (Ponosna Bosna i kršna Hercegovina) — ámbátor Bosznia nem kevésbé sziklás, mint Hercegovina büszke — úgy geologiai, mint történelmi szempontból is igen érdekes. Geologiai (földtani) sajátosságai és geográfiai (földrajzi) helyzete egyuttal magyarázatot adják történelmi szerepének is. Hatalmas hegyei, égbenyuló sziklás bércei már az ókorban is hozzáférhetetlenné tették ez országokat s vad törzseinek története bizonyítja, hogy ez országok nyakas lakosságát csak nehezen lehetett megzabolázni.

A benszülöttek szeretik is emlegetni, hogy eddig még minden hatalomnak, mely megszállotta, beletörött a biciskájába Bosznia-Hercegovinába, amiben azonban több az önérték, mint a történelmi valóság. Ha a Balkánon valami hatalmas, centralizáló kijegecsedés fejlődhetett volna, bizonyos, hogy Bosznia-Hercegovina ennek ellen nem állhat vala. Azonban az ókori görögység folytonos belső viszályai, erős központi főhatalom híján erre nem volt hivatott, a római világbirodalom pedig e területet inkább tartotta fontos hadi állomásnak, mint kulturális munkának kedvező területnek (uthálózat); a görög (kelet római) császárság sokkal inkább keleti hatalom volt, Konstantinápoly fekvése sokkal inkább Kis Ázsia felé utalt Bizanc urait (bukásának okai is részben abban gyökereznek, hogy ezt a tényt föl nem ismerte), semhogy a geográfiai közép Európa felé gravitáló Bosznia-Hercegovinában ez uralom mélyebb gyökeret verhetett volna. A török pedig soha és sehol sem mutatott valami különösebb faji abszorbeáló — beolvastó — képességet úgy, hogy a sokszázados török uralom után ma már csak a karcsu minaretek hirdetik, hogy itt valaha oszmani birodalom lehetett, minden egyebet, kivéve a muzulmán vallásban vonatkozásban álló intézményeket, eltörölt a 32 éves magyar-osztrák uralom!

Már maguk e tények is hangosan bizo-

Fiume 1848 előtt.

Kossuth és Széchenyi Fiumében.

A történetírásnak van egy érdekes sajátossága. Míg a letűnt idők eseményeit kutatja, elfelejti, vagy figyelmen kívül hagyja a hozánk közelebb álló évtizedek történetét. Pedig a közelmúlt eseményeinek ismerete nem téveszti el hatását, ha akár az öregek mesélik el azokat, akár pedig olyan memoárokból vannak összefoglalva, melyekkel most Európában előszeretettel foglalkoznak.

Fiumében például az 1820-tól 1867-ig terjedő időszakot ismerik legkevésbé, mint hogy nálunk nem volt senkisem, aki megörökítette volna a gyászos emlékü Metternich-féle reakciós uralom eseményeit, amikor az érzelmeiket el kellett nyomni s a polgárok csak magukban ápolhatták azokat a gondolatokat, amelyek 1848-ban átalakították Európát. A negyvenéves előtti idők emlékét két — már nem élő — fiúmei szemtanu őrizte meg igen élénken. Ezek Luppis A. F. és Verzenassi Antal voltak, akik ugyan idegenkedtek a politikától de azért a fejleményeket jól megjegyezték maguknak. Viszont a memoar-irodalomban Fiume szóbanforgó időszakára vonatkozólag egy könyv maradt meg, amelyet nemeskéri Kiss kormányzó neje született

nyitják, hogy Bosznia-Hercegovina történelme nagy fontosságú határmegyehez érkezett, hogy belekerült abba a természetes helyzetbe, melyet földrajzi fekvésénél fogva már az Árpádok idejében elfoglalt: elszakított a kelettől, hova a forrongó Balkán-erők súlyegyen változásai ragadták s oda került vissza, ahova földrajzi helyzete s a nyugati világ erőtevézői vonzzák — Közép Európába, hogy az annexió királyi kézirat tanúsága szerint elfoglalja azon helyét, melyet királyunk „dicső elődei“ idejében a történelemben elfoglalt. A királyi okmány ezen kitétele egy mély historiai igazságnak az elismerése.

Elismerése annak, hogy a magyar faj, a magyar birodalom, újra fölvetette azt a történelmi fonalat, melyet Mohácsnál elejtett. Elismerése annak, hogy Közép Európa világtörténelmi fejleményeinek Magyarország integráns, el nem mellőzhető részese, tényezője. De — talán öntudatlan — bevállása annak is, hogy a magyar-osztrák dualis monarchia súlypontja Budapest is, hogyha igaz, hogy a történelem a tények logikája — pedig igaz — egy lépés abban az irányban, melyet az Habsburgoknak a nagy Bismarck jelölt ki!

Igaz, hogy az annexió okirat nem döntötte el a kérdés lényegét, de igen eldöntötte azt, hogyha a döntő percben politikai erőket egyesítve egyesült teljes erőnkert vetjük latra, s most akadémikus értékű történelmi jogunkat, módunkban lesz virtuálissá is változtatni, mert a mi helyzetünkben jogainknak platonikus elismerése is mindig politikai erőállapotunkon mulik. Már pedig Bosznia-Hercegovina közjogi helyzete ránk nézve nem platonikus értékű, hanem életbe vágó fontos érdek. Mert nem lehet megengednünk, hogy Bosznia-Hercegovinát Magyarország fejlődésének megakadályozására használják föl. Már pedig arra fogják felhasználni, ha teoretikus historiai jogunk nem válik virtuálissá.

Ha mi a történelmi múltban nemcsak Boszniára vonatkozó jogainkat keressük, hanem a historia mélyebb tanúságai után is kutatunk, föl fog tűnni, hogy — csak egy példára hivatkozom — politikusaink és hadvezérek a török áradat ellen a Balkánon iparkodtak gátat emelni s nem egy csatát teszt bizonyoságot arról, hogy Magyarország e területen fontos politikai érdekeit védelmezte és viszont, hogy a Balkánon közvetlen szomszédaink törekvéseire a magyar birodalom jóakarata képezte a jótékony nap melegítő sugarait. Ez volt a helyzet képe Mohácsig. Mint

Szép asszony — milyen színben van, hogyan néz ki?

A milyen színben lehet az ember, mikor rettenetes hurutot cipel magával! — De hát miért gyötri magát vele! Vegyen a gyógyszerárban vagy a drogériában egy doboz valódi szodeni ásványpasztillát, töltsen meg vele csinos kis bonbonniert és kezeskedem érte, hogy megszabadul a hurutól, a nélkül, hogy tudná hogyan, de mindenesetre a legkellemesebb módon. Egy doboz ára 1 kor. 25 fillér.

Főképviselet Magyarország és Ausztria részére: W. Th. Güntzert, cs. és kir. udvari szállító, Wien IV/I. Grosse Neugasse 17.

Csapó Ida irt. E memoárok nagyobbára vázlatos feljegyzések csupán, de maradt abból az időből néhány fiúmei látkép is. Nézzük csak előbb ez utóbbiakat.

Igen értékes művészi becsé van az akkori Piazza Adamich s Piazza dei Commerciantit ábrázoló képeknek, melyek a városháza polgármesteri szobájában vannak elhelyezve. A festményeket Butti Lőrinc, a kiváló triestri festő készítette s Ciotta János adományozta a municipiumnak. Az Adamich-téren levő Rinaldi ház, abban a formájában látható a képen, amint azt Fiume idősebb emberei még ismerték. A jelenlegi Európa szálloda helyén állott két kis házat a Quarnero hajjai mosták. A Rinaldi házak s a régi színház között, mely a mai Grande kávéház helyén volt, faraktárak voltak, amelyek bizonyítják, hogy negyvenéves előtt milyen volt Fiume kereskedelme. A Piazza dei Commerciantit ábrázoló festmény a Via Alessandrina 2. számú Ploech-féle ház elődjét, a Hire-féle házakat tárja szemünk elé. Ezeket is mosták a tenger hajjai. Mindkét kép 1842-ből származik. Egy fiúmei látkép sorozatot 1832-ben az akkori Karletzky-féle intézet adott ki. Ezen kívül van még néhány kisebb jelentőségű rajz, amelyekkel foglalkozni felesleges volna. Ebből az időből néhány régi fiúmei

mondottam Bosznia-Hercegovina a török uralom kiterjesztésével Közép Európától, melyhez Magyarországon át volt hozzákapcsolva, elszakadt és a kelethez csatoltatott. Magyarország pedig ezalatt századokon keresztül küzdött a történelem megpróbáltatásaival, míg végre győztesként került ki a nehéz küzdelemből s 67-ben fölvette a Mohácsnál elejtett fonalat. A történelem, a tények logikája, ime így fűzi egybe az események láncszemét. Ime Bosznia-Hercegovina történelmi status-quoja csak Magyarországon nemzeti ujjasztulásával áll helyre, amikor a magyar birodalom történelmi jogai alapján, ezek határozott hangoztatásával újlag Közép Európához csatoltatik vissza.

Fejtegetésem során vörös fonálként húzódik végig az a gondolat, hogy Magyarország története 67 óta folytatódik, ahol Mohácsnál abban maradt. 1526-tól 1867-ig Magyarországnak nincs európai sulya, kivéve Erdély fénykorát. Hol a nagy német birodalom ereje nehezedik reá a Habsburgok központosító törekvései alakjában, hol a Nagy-Ausztria árnya kísért. Tudjuk azonban, hogy a központosító törekvések katasztrófa felé ragadták a monarchiát s hogy ezt a chaotikus zür-zavar utvesztőjéből a magyar geniusz ragadta ki. Az a magyar geniusz, mely Mohács-tól a kiegyezésig ott küzdött, vajudott a történet méhében várva az idők teljét, hogy történelmi hivatását a közép Duna folyásánál újra teljesítse.

Hogy e hivatást tőlünk elvitatják, ez nem téríthet el bennünket a megismert történelmi igazságtól. S az igazság az, hogy Magyarország nemcsak a Habsburg-ház legerősebb oszlopa, de Közép Európa békéjének is fontos támasza, hogy Magyarország ezen világ-historiai helyzete egy a természet törvényein alapuló történelmi folyamat, fejlődés eredménye, megmásíthatatlan és a múlt tényeiben, a historia kérlelhetlen konzekvenciájában mélyen gyökerező okok okozata.

És ha az ekként megismert történelmi igazság világánál fogjuk föl történelmi hivatásunkat, ha ekként állítjuk föl a kapcsolatot a múlt és a jövő között, akkor könnyebb lesz e történelmi fejlődési folyamat utjában álló akadályokat eltakarítani, lépésről lépésre haladni előre semmit föl nem adva, de könnyelműen nem is követelözve, mert a történelem is, épp úgy, mint a természet, kész eredményeket csak a lefolyt fejlődési folyamat végén nyújt, erőltetni azt, annyit jelent, mint a természet rendjét megbolygatni, ami nem történhetik bosszulatlanul.

Bosznia-Hercegovina sorsa tehát a legbensőbb összefüggésben van az imént említett történelmi folyamattal. S ha Magyarország világhistoriai helyzete a múltban szoros kapcsolatot mutat Bosznia-Hercegovina történelmével s ha azt a tételt állítjuk föl, hogy az Új-Magyarország a közép Duna folyásánál újra elfoglalta régi állását és hivatását: akkor nem lesz tanulságok nélkül, ha ez új politikai szituáció, és a múlt viszonyai között párhuzamot vonunk.

kép magánkézben is van és sok a negyvenes években szereplő fiumei személy arcképét is őrzi a kegyelet. A nagy idők tanúi közül kettő még életben is van. Az egyik Meynier Henrik lovag, aki hosszú ideig volt a kereskedelmi és iparkamara elnöke.

Nemeskéri Kiss Pál kormányzó nejeinek memoárjaira térünk át. E vázlat szerű fejjegyzésekből fogalmat alkothatunk magunknak az akkori fiumei családi életről. Nemeskéri Kiss Pál 1836-tól 1848-ig volt városunk kormányzója. Olyan időszakban élt itt, amikor Fiume megragadott minden alkalmat, hogy elérje lehetőleg Triesztet, amelyet az akkori osztrák reakciós kormány a legnagyobb energiával támogatott.

A kormányzó neje, akinek helyén volt nemcsak a szive, hanem az esze is, azalatt míg a férje a hivatalos ügyeket intézte, gyakran hívott Fiuméba olyan vendégeket, akik Magyarország történetében is nyomot hagytak. Mélységes volt az ő jóindulata a fiumeiak iránt, akiknek a hazaszeretetét csodálva mondogatta, hogy „megbízható hazafiak, akik szépen csengő frázisok nélkül mutatják meg hazafiasságukat, ha a haza veszedelemben van.” (Sajnos, ma a trentoiak, castuaiak, triesztiek

Az Árpádok idejében Bosznia nemzeti dinasztia uralma alatt állott s e dinasztia érdekei szorosan fűződtek bele a magyar állam érdekeibe. Alattok és a vegyes házból származó nagy királyaink alatt a magyar állam Közép Európában önálló, független hivatással és tekintéllyel bír, szava sullyal esik egész Európa aeropagjában. *Tud maga büntetni és jutalmazni*, azzal féken tartja ellenségeit, ezzel lekötelezi barátait, mindkettővel pedig képes önálló célok felé törekedni, mert haragjától félnék ellenei, jutalmazása pedig hűségre sarkalja érdektársait.

Európa viszonyai is különböztek a maiaktól. A szláv faj teljesen jelentéktelen szerepet játszik. Oroszország a szlávokkal annyira jellemző szeparasztikus törzsfőnöki uralom alatt él, mely a testvérharcok áldatlan küzdelmeiben veszteségi legjobb erőit. A german fajt a feudális rendszer hátrányai zsidbasztják el. A római szent birodalom urai egyszer a pápasággal versenyezve az elsőbbségért, majd meg a császár-választások villongásai miatt nem fejthetnek ki olyan erőt, mely Magyarország középeurópai állását megingathatná, sőt Zsigmond alatt Magyarország középeurópai sulya és tekintélye még emelkedik is. A Balkán s különösen Bosznia-Hercegovina és Szerbia, Olahország (Havasföld) teljesen a magyar imperium befolyása alá kerül.

Ma a helyzet egészen más!

Bosznia nemzeti dinasztiaja kihalt s bár népe fajilag egységes (mind délszlávok), a válás és politikai törekvések égbe nyuló válaszfalakat emeltek a különféle tradíciók és törekvések közé.

A szláv torzalkodás, partikularizmus, mely annyi orgiát ült már eddig is a különféle szláv törzsek között, ma is föltalálható e faj történetében bő alkalmat és módot nyújtva arra, hogy a különféle partikularis törekvéseket az érdekeltek kihasználják. Eléggé jellemző erre a Nagy-Délszlávia eszméje. A hány délszláv törzs, nép van, mind megannyi magát tartja ana bizonyos madzagnak, a mely körül a délszláv kandlicukor kijegecesednek. Az egységet jelentő dinasztia helyét tehát tabula rasa váltotta föl, a hol gyakran homlokegyenest ellenkező érdekekből alig, vagy csak nehezen lehetséges az érdekek eredőjét megtalálni. A politikai helyzet tehát a multhoz képest komplikálódott. De komplikálódott a helyzet annyiban is, hogy közép Európában az önállóan kezdeményező és kizárólag a saját érdekeit szolgáló magyar állam történelmi szuverén egységét összefűzte egy másik állam szuverenitásával, sőt e közjogilag ugyan teljesen független két állam ugy általában kifelé, mint pedig különösen Boszniában egységes szuverenitással jelentkezett, vagy legalább is olyan alakban, mely Magyarország szuverén történelmi jogait elhomályosítja, a mi azt jelenti, hogy azt a történelmi szerepet, melyet közép Európában akkor Magyarország töltött be, ma Magyarország és Ausztria foglalja el, a mi a történelmi hivatás teljesítésének kérdésénél riválitássá változott. Ennek egy igen érdekes jelensége, hogy Magyarországot Ausztria meg tudja gátolni a bün-

és az Olaszországból bevándoroltak tolták fel magukat a régi fiumei helyébe. — A szerk.) Mikor Fiuméba jött, a magyar tisztviselők sokat panaszkodtak az olasz konyha miatt; legtöbb baja volt vele Császár Fercencnek, aki az első olasz-magyar nyelvtant írta, meg Fésűsnek a jelenlegi közjegyző nagybátyjának a kik nem jól érezték magukat itt mivel a risotto meg az olajos konyhát nem bírta a gyomruk.

Kedvenc tartózkodási helye volt a memoárok írójának a nyári időszak alatt a Villa Ciotta, a jelenlegi főhercegi kastély. Itt látogatta meg a kormányzó nejét a lefejezett XVI. Lajos leánya, Angouleme hercegnő, akit Lajos Fülöp trónralépése alkalmával Franciaországból száműztek. Nemeskéri Kissné az előkelő vendégekre, a hercegnőre és kíséretére szellemes megjegyzést is tesz a memoárjaiban.

Azt mondja, hogy a legitimitás az ő részükön van, de az ész már a másik oldalon található. A kormányzó neje megörököltette pár sorban az 1838 augusztus 9-iki földrendést is, amikor a a fiumeiak nagyobb része elmenekült, a lakosság pedig a piacokon táborozott. A földrendés ismertetésével nem mulasztotta el a memoárirónő, hogy a fiumeiak rendkívüli intelligenciáját meg ne említse.

Amerikai asszonyok miért használ-nak Yes Porcellán poudert?

Mert az arc üde, friss és fiatal lesz tőle

mert számtalan nő köszönheti neki szépségét és szerencsésjét

mert az arcot előkelően mattá teszi

mert millió esetben igazolódott be csodába illő hatása

mert senki sem használta még eredmény nélkül

mert eltünttet minden szépséghibát

mert puhítja a bőrt

mert esti világításnál csak Yes Porcellán Poudertől lesz gyönyörű az arc

mert minden szépitőt pótol, de a Yes Porcellán Poudert nem pótolja semmi

mert a hites vegyész bizonyítja, hogy minden poudert közül az egyedüli ártalmatlan

A Porcellán Poudert csak akkor valódi, ha a doboz tetején a Yes szócska áll.

Kapható az egész világon mindenütt.

Központ American Porcelain Powder Co. Ltd. New-York
160. Broadway.

Főraktár Magyarország részére:

BUDAPEST,

IV. ker., Kecskeméti-utca 8.

VIII. ker., Rákóczi-ut 9. sz.

Raktáros Fiumében:

Dedakin László és G. Galli.

Árak 3 és 5 korona.

etésben és jutalmazásban is — ha érdekében áll, am nek árát aztán tekintélyünk és történelmi jogaink értéke adják meg.

De megváltozott Európa képe is. A szláv faj ma Oroszország utján nyílt riválisa a germán fajnak. Nyílt harccá e riválitás csak azért nem változott, mert erre a harcra a szláv faj még nem fejlődött ki. A szláv fajnak erőt ma még úgy szólván egyedül Oroszország katonai készültsége nyújt. Az orosz katonai hatalom árnyéka az orosz, vagy helyesebben elvont szláv faji érdekeket szolgáló pánszlávizmus, ami azt jelenti, hogy a szláv faj nem mint fejlett, hatalmas népindividuumok összessége érezteti súlyát, a fajnagyság felé nem az individuális nemzeti lét szilárd és egyedül reális útján halad, hanem nemzeti individuális létüket a fajnagyságtól várják. Ez nagyon romantikusnak tetsző gondolkodás. Faji nagyság nemzeti nagyság nélkül el sem képzelhető s azt nem pótolhatja. S ha Czartoriszky Ádám herceg, I. Sándor orosz cár lengyel származású minisztere az elvesztett Lengyelországot urától vigasztalásul fajnagyságot kért: ugyancsak gyöngye vizsgálatában keresett enyhülést. Bismarck nem a germán fajban kereste a német erőt, hanem a német egységben látta a germán hatalmat. E hatalom öntudata szülte aztán a Drang nach Osten-t. Ime a mai Európa képén, a szláv faji romantika és a germán hatalmi vágy eredője így vonul végig.

A jövőben várható középeurópai surlódás magvát Bosznia-Hercegovina birtoka fogja képezni. Hiszen a Balkán e kapuján ugyszólván Európa minden fajának érdekszála összefutnak és keresztezik is egymást. Seholy a világon annyi világtörténelmi aspirációt nem táplálnak, mint itt. A pánszlávizmus mezébe bujtatott orosz cárizmus épp úgy, mint a pángermán hitágazattá vált „Drang“ s e két világtörténelmi törekvés parallelizálására mind határozottabb alakban kibontakozó s a Grossoesterreich eszméjét szolgáló új délszláv idea, (déli pánszlávizmus).

Még egy körülményt sem szabad figyelmen kívül hagyni, amely bennünket a legközelebből érdekel, amikor Boszniáról van szó. S ezek a horvát törekvések. A horvát közvélemény maga is hivatást érez a Balkán felé. De mivel a hivatás teljesítésében a Habsburg monarchia dualisztikus struktúrája akadályul szolgál, a közvélemény egy része a monarchia közjogi berendezésének megváltoztatásában, a trializmusban keresi és attól várja e hivatás teljesítésének lehetőségét. Horvátországnak a magyar birodalom keretein kívül álló ezen külön aspirációja a multban nem jutott kifejezésre; hogy e törekvés ma fölszínre került, ezt a politikai nemzet kereteinek eltolódása, kitágítása okozta.

1841-ben Liszt Ferenc is Fiumében járt, mely alkalommal a kormányzó né tiszteletére egy szonettet írt, amelyet ma is ismernek. A kormányzó neje alapította 1844-ben az azóta nagy arányúvá lett Asilo Clotildet. A menhely javára értékes díjakkal tombolát rendezett és legfelsőbb védőül Augusztina Karolina királynét nyerte meg. A rákövetkező évben egy rendkívül érdekes személyiség San Fermo grófja jött Fiuméba, akiről a fiumei események kapcsán meg kell emlékezni. A gróf első Napoleon bizalmasa volt, annak udvarában élt és minthogy Európa reakciós kormányai emiatt üldözték, otthagya a politikai pályát, technikai vállalkozásokba fogott. Ő volt az első, aki megpendítette a Fiumét Magyarországgal összekötő vasút eszméjét s aki tervének megnyerte Kossuthot és Széchenyit is. Mindketten 1847-ben jöttek Fiuméba.

Nem lesz érdektelen a memoárnak a két nagy férfiura vonatkozó néhány feljegyzett esetét elmondani. Ezek a feljegyzések igazolják, hogy e két hazafi mennyire versengett egymással. Mikor ugyanis Széchenyi megtudta, hogy Kossuth őt megelőzve Fiuméba érkezett, nagyon felbosszankodott és így kiáltott fel: Kossuth engem mindig megelőz és a kezdeményezés dicsőségétől megfoszt. A kormányzó természetesen bankettet adott az illusztris vendégek tiszteletére és ez alkalommal Széchenyi Kossuthra célozva halk hangon ezt a megjegyzést tette a kormányzó nejehez: „Élvezni akarom a tengeri halat, anélkül, hogy a tányéromra nézzen.“ Széchenyi ekkor már abban a betegségben szenvedett, amely később a ha-

1848-ig a politikai nemzetet az ugyanazon kiváltságokat élvezők csoportja alkotta, a kiváltság nélküliek tömege a nemzet keretein kívül helyezkedett el s csak min eszköz szolgálta a politikai nemzet céljait. Ezt a politikai horvát nemzetet a magyar politikai nemzettel az ugyanazon kiváltságok élvezetében kifejezett érdekközösség fűzte össze. Ma azonban politikai nemzetet az ugyanazon nyelvet beszélők egész összességét értjük (legalább ez a legtermészetesebb alap.)

Mig tehát 1848-ig a nemzet egy aktív és passzív részre oszlik, ma a passzív rész is aktivitásba lépett. A politikai nemzet helyét a nemzeti politika foglalta el világszerte, melynek alapja nem a közös kiváltság, hanem a faji egység tartozás. Nagyon természetes dolog ennél fogva, hogy az új tényezők, melyek a nemzet fogalmának ezen kiterjesztése folytán a közéletben szerephez jutottak, megzavarták a mult tradícióin alapuló politikai fejlődés irányát, hiszen a politikai élet mérlegére került ez új elemeknek szükség szerűen meg kellett billenteni az egyensúlyt, míg bizonyos keretek között végre lekötöttek.

Micsoda kilengést okozott például az illir eszme a XIX. század elején e mérlegen s van-e egyetlen ember, aki az illir rokonság tradícióit komolyan venné. A trializmus ideája sem egyéb, mint az illir eszme más formában. Bizonyos azonban, hogy a trializmus ép oly kevés alkalmas alap a horvát Balkán aspirációk kielégítésére, mint amennyire alkalmatlan volt az illirizmus. E törekvések mind hamis ösvényen indultak, mert a faji nagyság ábrándos virányain át iparkodnak az individuális állami élethez jutni, holott e célhoz éppen az ellenkező ut vezet.

Elég egy futó pillantást vetnünk Dalmácia, Bosznia, Hercegovina, Montenegro és Szerbia felé, hogy belássuk, miszerint egy nagy Délszav államban az államalakulás gerince csak a szerb egység lehet s hogy ennél fogva a horvát aspirációk a trializmus keretében csak alarendelt kielégítést nyerhetnének. Az ez irányú aspirációkkal való kacérkodás vagy kecsgetetés tehát korán sem jelentené a horvát nemzeti állam diadalát, ezt a célt sem a trialisztikus jelszó világgá bocsájtói sem az érdekeltek nem akarhatják, hanem csupán azt, hogy Horvátország idegen — tehát nem horvát-érdekek járszalagjára jusson — Magyarország ellen s ezért helyezkednék a magyar állam e tekintetben a non possumus álláspontjára.

Az érdekek ekkora ellentéte Boszniában állandó veszedelmek forrása s a magyar politika legszebb, de legnehezebb feladata, hogy soha, egy pillanatra se veszítse el szemé elől azt aényt, hogy a világtörténelem folyamatá-

lálba kergette. Lelke azonban megérezte a jövőt s mikor a kormányzó palota erkélyéről könyöklő elhomályosult szemmel a tengert nézte, így szólalt meg: „Fiuméből még nagy világkikötő lesz.“ A kormányzó neje e látogatás alkalmából éles megfigyeléssel karakterizálta a két államférfiut. Széchenyin — ugymond — már akkor is látszottak a fájdalom és a baj nyomai, míg Kossuth szellemtől és belső tüztől fénylő szemekkel tekintett a jövőbe.

A negyvennyolcas események aztán megbuktatták Kiss kormányzót, a magyar szabadságharc vezetőivel való összekötötése miatt s ő kénytelen volt visszavonulni. Emlékét azonban a fiumeiek hálás kegyelettel megőrizték.

A memoárok még egy érdekes és pikáns eseményt is megörökítenek. Az akkori kormányzóságon volt egy mindenkitől kedvelt fiatal tisztviselő, akinek a nevével azonban nem esik szó. A fiatalember jó ajánló levelekkel volt ellátva s úgy a társaságban, mint a hivatalban igen szerették. Egy este, amikor a kormányzó betegen feküdt, a kormányzó neje lakosztálya előszobájából szóváltás hangját hallotta. Becsengette a komornyikot, aki elmondta, hogy B. fiumei polgár járt a palotában, aki sürgős kihallgatást kért a kormányzótól. Ő azonban elutasította, mire azzal fenyegetőzött, hogy később a podesztával fog visszatérni.

Nemeskéri Kissné azt gondolta, hogy hivatalos ügyről van szó s ezért semmit sem szólt férjének. Mily nagy volt azonban a csodálkozása, amikor a polgármester késő este sürgős kihallgatásra jelentkezett nála. A po-

nak alakulása a magyar birodalom érdekeire nem kedvezőtlen.

A magyar imperium a közép Duna folyásánál olyan hivatás, melynek betöltése az idők folyamán át hovatovább *dinasztikus* és *európai* érdek lesz. A történelmi fejlődés ez eredménye a a történet logikája folytán előbb vagy utóbb, de matematikailag be fog következni.

Hogy előbb-e, vagy utóbb, ez attól függ, hogy egyrészt mikor és mennyi idő múlva lesz képes a dinasztia azon tradíciók ölelő karjaiból kibontakozni, melyek őt évszázadok egyre halványuló, gyöngülő hagyományaihoz kegyelettel bár — de — amióta Olaszországot elvesztette és a német „Bund“-ból kitessékeltetett s így a Börne által weder römisch, noch heilig, noch reich-nak gunyolt római szent birodalmi piedestálról végkép és örökre leszorult — minden alap nélkül hozzáfűzik, másrészt mennyire leszünk képesek mi magyarok saját erőnként annyira fokozni, hogy annak sulya döntsön az egész Habsburg birodalom sorsa fölött.

Ujabb történelmi fejlődésünk ebben az irányban halad. És mivel az alldeutsch és a pánszláv törekvések ütköző pontjában állunk, mint a XVI. században a kereszténység és az izláméban és mivel a Habsburgok nem csatlakozhatnak sem egyikhez, sem másikkhoz, európai és dinasztikus érdek a közép Dunán a magyar, tehát indifferens imperium. A magyar imperium közép Európa jövő békéjének alfája és omegája, a Habsburg dinasztia egyedüli biztos szubszíduma, mert a magyar nemzet nem gravitál sehova. A magyar faj folytatja európai hivatását ott, ahol a XVI. században elhagyta. Bosznia-Hercegovina annexiója ennek a leghatározottabb elismerése éppen a magyar király ajkairól.

B. Gy.

„A Tengerpart“ előfizetési ára:

Egész évre 24 korona

Fél évre 12 „

Negyedévre 6 „

Egy óra 2 „

Egyes szám ára 6 fillér.

„A Tengerpart“

szerkesztősége és kiadóhivatala:

Vicolo dell'Ospedale Wurzer-ház I. em.

Telefon 229. sz.

A Tengerpart minden jogos

panaszt közöl és minden

közérdekű felszólalásnak

!! helyt ad. !!

deszta fontos ügygyel indokolta késői látogatását s aztán elbeszélte az okot, amely miatt olyan szokatlan időben kért audienciát. A szóban forgó fiatalember ugyanis megismerkedett s beleszeretett egy fiumei patricius család rendkívül szép leányába, aki a fiatal tisztviselő érzelmeit viszonzta is. Az időközben bensővé vált viszonyról a leány mit sem szólt szüleinek, mikor azonban a titkos szerelem következményeit tovább már nem lehetett eltitkolni, viszonyát bevallotta nekik.

A mélyen sértett apa kényszeríteni akarta a csábítót, hogy a hibát tegye jóvá, ez azonban hallani sem akart az esküvőről. Erre az apa, közeli rokonának, a polgármesternek panasolta el a baját s az ő segítségét kérte. A kormányzó neje természetesen rögtön elmesélte a történeteket férjének, aki a fiatalember eljárásán felháborodva megparancsolta tisztviselőjének, hogy a szégyenbe döntött leányt oltár elé vezesse. A házasság nagy titokban meg is történt a tersattoi templomban. Az újdonsült férj szülei persze tiltakoztak a házasság ellen; nagy végkielégítést is ajánlottak fel a családnak, a leány büszke szülei azonban érthető méltatlankodással utasították vissza a pénzt. A házasság azonban karrierjébe került a fiatal tisztviselőnek. Kevéssel az esküvő után Indiába hajózott s soha többé nem adott magáról életjelt. A születendő gyermekről elutazása előtt egy nagyobb pénzösszeg letétele által gondoskodott. Így mondja el ezt a kormányzó neje nek naplója.

P. A.

Lobogónk a tengeren.

A hadi-, kereskedelmi- és diszlobogó.

A közös haditengerészetben sehol semmi-féle formában sem jut kifejezésre az, hogy ez az intézmény egyaránt magyar és osztrák lenne. A több mint százhusz hajót számláló hadiflotta és az ehhez tartozó összes erődítvények, minden vonatkozásukban, lobogóikban, jelvényeikben *tisztára osztrákok*. Neveikben is az „Árpád“, „Budapest“, „Szigetvár“, „Zenta“, „Huszár“, „Kigyó“ hadihajókat és néhány dunai monitort kivéve — az osztrák-német jelleget hirdetik. A tengerészetben megnyilvánuló katonai szellem pedig még a szárazföldi haderőjénél is osztrákabb.

Tengeri flottánk tehát, amelyre évről-évre milliók megszavazását kéri Magyarországtól, merőben idegen tőlünk. A Tegetthoff hagyományokat ápoló és e tradíciókban megcsontosodott haditengerészet eszerint az „osztrák-magyar közös államiságnak“ a kifejezője. Törvényes jogaink, államiságunk integritása azonban azt követelik, hogy ennek a sérelmes, megszégyenítő állapotnak immár vége vessék.

A rendezésre váró hadi lobogó ügye semmilyen nehézségbe sem ütközik. A mostani állapot egyrészt a Magyarország és Ausztria között fennálló államjogi paritásnak megfelelően, de másrészt nemzetközi vonatkozásában is teljes korrektséggel rendezhető. Ennek a két főszempontnak a megvilágítására az alábbiakra utalunk.

A törvény értelmében Magyarországnak és Ausztriának a haditengerészete közös intézmény. Közösnek kell tehát ennek lennie minden vonatkozásban. Így a külső jelvényekben, a lobogókban is. Ennek ellenében azonban hadihajóink kizárólagosan a vörös-fehérvörös hadilobogót viselik, hasonló címerrel és az osztrák hercegi koronával ékesítve. A magyar államiság jelvénye ennél még olyan mértékben sem jut kifejezésre, mint a közös, u. kereskedelmi lobogónál látjuk. De ez a lobogó sem juttatná érvényre tökéletesen a két önálló állam haditengerészetének igazi viszonyát.

A magyar és osztrák haditengerészetnek közössége egyrészt magyar, másrészt osztrák jellegű. Ennek a két jellegnek kell kidomborodnia tehát a lobogókban is. A megoldás eszerint kézenfekvő. És világos, hogy haditengerészetünknek egyforma magyar és osztrák lobogóval kellene birtania.

A tengerészeti jogszabályokat is tekintetbe véve, már most a helyes megoldásra az az egyedüli expediens kínálkozik, hogy hadihajóink egyaránt viseljék mind a két állam lobogóját. A hajó nemzeti jellegét feltüntető zászlórudon tehát egyforma nagyságban, közvetlenül egymás alá vagy mellé a magyar és az osztrák lobogó volna kitűzendő.

Ellenvetésül e megoldási móddal szemben még azt sem lehet felhozni, hogy a két állam nemzeti lobogója így nem bírna a hadi lobogó jellegével. Hiszen egész sora az államoknak hadi flottájánál egy és ugyanazt a lobogót használja, mint a kereskedelmi tengerészeté. Példa rá: Franciaország, az Egyesült Államok, Hollandia, Portugália, Brazília, Belgium és Chile, ahol a hadi és a kereskedelmi lobogó egy és ugyanaz.

A hadi lobogó esetleg kívánt különleges

formáját egyébiránt megállapítani igen egyszerű dolog. Legyen ez annyiban eltérő a szabályos formától, hogy a vége közepén hasított és két csucsban ékelő. Ilyen nemzeti lobogót használ haditengerészeténél Norvégia, Svédország és Dánia is.

A nemzetközi jogszabályok értelmében „bármely hajó csak a saját nemzeti lobogójának kitűzése mellett ütközhetik meg. Ily esetben egy más lobogó használata — kalózmesterségnek tekintetik.“ A magyar és osztrák hadihajók tehát a mostani tisztán osztrák lobogó használatával — nemzetközi jogfelfogás szerint — kalózkodnak. Vagy pedig, ha a mostani haditengerészeti lobogónk „nemzetinek“ tekintetik, akkor nemzetközi ítélet szerint valóban a Gesamtmonarchie-ben van eltemetve nemzeti mivoltunk.

De nézzük a kereskedelmi lobogó ügyét. A lobogó a tengeri kereskedelmi hajót azon államterület kiegészítő részének deklarálja, amelynek színeit viseli. De a mostani osztrák és magyar felemás lobogó Magyarország területiális fenségjogának elsikkasztását jelenti. Az egységes közös lobogó szerint Magyarország és Ausztria osztatlan állami egésznek képez. Ez a közjogi abszurditás azonban már a gazdasági szerződés alapeszméjéből és szelleméből kifolyólag sem állhat fenn. A gazdasági kiegyezés szerint Magyarország, mint az egyik önálló államfél, szerződést kötött Ausztriával, a másik független államféllel, hogy gazdasági ügyeit lehetőleg egyforma elvek alapján, összhangzatosan intézze. Ez kiterjed a gazdasági élet minden fázisára, de nem érintheti többek között a két állam területét kiegészítő tengeri hajók jellegét. Minthogy pedig ezt egyedül a lobogó határozza meg, a magyar tengeri kereskedelmi hajóknak a magyar nemzeti és az osztrák gőzösöknek az Ausztria színeit föltüntető lobogót kellene jog szerint viselniük.

A magyar tengeri kereskedelmi hajóraj az 1910. évi hivatalos tengerészeti évkönyv szerint 494 gőzöst, vitorlást és bárkát számlál. A világtengereken tehát 494 hajónak kellene lengetnie a magyar nemzeti lobogót. A közös jelvény mellett azonban magyar hajó nem existál, mert osztrák vagy magyar nemzetiségű tengeri gőzös között, külső megjelölésében absolute semmi különbség nincsen. Ezért a külföldi tengerészeti hatóságok, kikötői vámhivatalok nem ismerik el sehol bejelentett gőzöseinket (még Triesztben sem) magyar hajónak, ha ennek parancsnoka a hajóokmányokkal igazolja is, hogy hajója Fiumében lajstromoztatott, tehát magyar matriculával bír. Sőt számtalan konkrét példa szolgálhat arra nézve, hogy amikor ilyen esetben a magyar hajó parancsnoka az illető külföldi kikötőben székelő konzulunkat hívta föl bizonyágtételre, konzuljaink dezavualták a magyar parancsnokot és maguk állították ki a hivatalos bizonylatot arról, hogy a magyaroknak vallott hajó ilyen úgyan nem szerepelhet.

Már pedig a konzuloknak a feladatát az képezi, hogy a „nemzeti lobogónak jogos használatát a külföldi vizeken ellenőrizzék“. De közös lobogóju hajóinknál természetesen, a legkoncepciósból fölfogás mellett is, legfeljebb „osztrák-magyar“ nemzetinek kell minősíteniük a magyar gőzöst. Külön lobogó hasz-

nálatánál ez a sérelem, ez a nap-nap után előforduló megszégyenítésünk megszünnék. Ettől pedig könnyű szerrel megóvhatnánk magunkat. Nem kellene egyebet tennünk, minthogy a külügyminiszter útján nemzetközileg regisztráltassuk nemzeti lobogónk kereskedelmi jogosultságát. A világ, négyszázkilencvennégy hajónk révén *mindjárt tudomást szerezne arról, hogy magyar állam is van*, amely joggal hirdetheti önálló államiságát, a saját nemzeti lobogójával.

Kereskedelmi lobogó-ügyünk megoldásával nem volna szabad még megfélemlenünk az u. n. *diszlobogóról* sem, amelyely kiváló tengerészeti érdemeket szerzett kapitányokat jutalmaznak meg. Ezt a kítüntetést egy 1850. április 16-án kelt császári pátens alapította a kereskedelmi tengerészet számára, amely ma is még érvényben van. A diszlobogó fehér selyemből készült zászló, amely a „Merito navali“ és a „Viribus unitis“ fölírás mellett közepén a császári sást viseli. Derék magyar tengerészkapitányainkat tehát még az a szerencse érheti, hogy ilyen császári sasos lobogót juttat nekik a magyar kereskedelmi kormány — kiváló érdemeik elismeréséül.

UJDONSÁGOK.

— Lapunk legközelebbi száma a karácsonyi ünnepek miatt kedden, huszonhetedikén délután a rendes időben jelenik meg.

Olvasóinkhoz! Néhány nap mulva *nyolcadik* évfolyamába lép »A Tengerpart«. Olyan pályafutás ez, melyet eddig egyetlenegy fiúmei magyar napilap sem futott még meg. Nem kérkedünk vele, de jóleső örömmel és hálával tölt el bennünket a közönségnek ama páratlan szeretete, melyet e lap iránt mindenkor tanúsított. »A Tengerpart« fennállása óta lelkében és küzdelmeiben teljesen összeforrt a fiúmei magyarság harcaival, küzdelmeivel és megpróbáltatásaival. És ma, midőn magyarságunk, erejének számbeli és intellektuális növekedésével egymásután foglalja el az öt megillető pozíciókat, »A Tengerpart« szerkesztősége is büszkén elmondhatja magáról, hogy hosszú évek kitartó munkájával nemcsak megteremtette Fiume első *állandó, a maga lábán álló*, kormánytól és pártoktól független napilapját, hanem a maga és olvasóközönsége erejéből *tovább is fejleszté azt*. Újévtől fogva »A Tengerpart« az eddigi 4 oldal helyett állandóan 6 és 8 oldalas terjedelemben fog megjelenni, naponta tárcát közlünk, távirati rovatunk tetemesen kibővül és a Fiumét érdeklő politikai, közgazdasági és tengerészeti kérdésekkel az eddiginél is intenzívebb módon fogunk foglalkozni. Belmunkatársaink száma is megszorodik és újévtől fogva öt hivatásos újságíró állít »A Tengerpart« szerkesztősége a közönség szolgálatába. Mindezen tetemes áldozatok dacára lapunk évi 24 koronás előfizetési árát nem emeljük fel, sőt meg hagyjuk a fiúmei tisztviselői karnak is az eddig élvezett kedvezményt, mely szerint a lapot évi 12.— koronáért kapja. Ezzel

Reggelizés előtt félpohár

Schmidthauer-féle

Használata valódi áldás gymorajosoknak székszorulásban szenvedőknek.

Igmándi

keserűvíz

Az elrontott gyomrot 2-3 óra alatt teljesen rendbehozza.

Kis üveg 40 fillér.

Nagy üveg 60 fillér.

Kapható Fiume és vidékén minden gyógyszerárban és jobb fűszerüzletben.

magyarságunk kevésbé tehetőse részének is módot akarunk nyújtani arra, hogy lapunkat, melyet naponta öt és hat óra között szállítunk házhoz, minden egyes család állandóan járathassa.

Kérjük mindazokat, kik még lapunk előfizetői sorába belépni óhajtanak, hogy ebbeli szándékukat posta vagy telefon útján avagy személyesen jelentsék be kiadóhivatalunkban *Vicolo del Ospedale Wurcer-ház, I. em. Telefon 229. sz.*, mire azonnal intézkedünk a lap rendszeres kézbesítése iránt. Mutatványszámokat egy hétig ingyen küldünk.

„A Tengerpart“

kiadóhivatala és szerkesztősége.

— **Boldog ünnepeket!** Mire lapunknak ez a 16 oldalas ünnepi száma a közönség kezébe kerül, a zajos hét elcsitult lármáját már felváltja a lelkeket betöltő ünnep nyugodt boldogsága. A szülők, akik heteken keresztül vásárolták a Jézuska ajándékát, ma az apróságokkal együtt örülnek a csillogó karácsonyfa csecsebecséi mellett. Kijut a kedves meglepetésből a felnőtteknek is és jókedvűen próbálgatják az új ékszer, élvezettel szemlélnek az ajándéktárgyakat. A kereskedők pedig, akik a nehéz hét lázas munkájában szinte halálra fáradtak, egyaránt örülnek a dus bevételnek és az ünnepel járó pihenőnek. Mi, a toll emberei, a hirszolgalat fáradhatatlan katonái szintén örömmel gondolunk az ünnep csöndjére és midőn ezt a lapot a mi hű olvasóink kezébe adjuk, mindnyájuknak *boldog ünnepeket* kívánunk!

— **A rendőrök karácsonya.** A városi tanács ma 2380 koronát utalt át a rendőrséghez, amelyet a rendőrlégénység között fognak szétosztani. Este hét órakor pedig a legénység a mlaccai rendőri laktanyában karácsonyfa ünnepeket rendez.

— **Halálozás.** Ma délután temették el Beusterien N. rizsgyári igazgató nejét, született Balzerit Emmát, aki hosszas betegség után tegnap elhunyt. A temetésen nagyszámu közönség jelent meg.

— **Megvan a mentőkocsi.** Sok évi vajadás után végre megtörtént az, aminek már régen meg kellett volna történnie. A városi mentőállomás megkapta az oly soká áhitott mentőkocsit. Tényleg itt volt az ideje, hogy a mentők a középkorba illő ingó-bingó talyigák helyébe egy a modern egészségügyi követelmények szerint felszerelt mentőkocsival folytassák működésüket. A mentőállomás is belátta a helyzet lehetetlenségét, de évek kellett ahhoz, amíg a jólelkű polgárok által adakozott fillérekkel előkerült az az összeg, a melyen a kocsi megvásárolhatták. Évek óta folyt ez a filléres gyűjtés és eredetileg automobil-mentőkocsit akartak venni a mentők. A város azonban, amelynek elsősorban kellett volna a mentőállomás fejlesztéséről gondoskodni, nem tartotta szükségesnek nagyobb összeggel hozzájárulni a gyűjtéshez. Most már azonban nem kell rekriminálnunk a régi mulasz-

tásokat. Derék mentőink elérték céljukat. Mi pedig örülhetünk annak, hogy a polgárok kegye által végre egy mentőkocsihoz jutottunk.

— **Éjféli mise.** Ma éjfélikor a Dómtemplomban, a szent Vitus templomban, az apácák, valamint a kapucinusok templomában tartanak karácsonyi éjféli misét.

— **Magántisztviselők mozgalma.** A mindinkább fokozódó drágaságra való tekintettel a magántisztviselők is mozgalmat indítottak. A mozgalomnak az a célja, hogy a magántisztviselők anyagi helyzetén segítsen fizetésfelemelés vagy drágasági pótlék útján. Az évek óta tartó csendes elégedetlenség tehát a magántisztviselők táborát is megindította, amikor azt kívánják, hogy munkájuk ellenében megélhetésük alapfeltételei kedvezőbbek legyenek. Valószínű, hogy a magántisztviselők kérelme kedvező elintézkedést fog nyerni az egyes főnököknél.

— **Jólelkony adomány.** A Klotild-utcai áll. elemi leányiskola igazgatósága köszönetét fejezi ki lapunk útján Wurzer Albán és Rade Tivadar uraknak az iskola szegény növendékei részére küldött adományokért.

— **Sauer Emil hangversenye.** A fumei hangversenyegyesület nagy áldozatok árán megnyerte Sauer Emil zongoraművészt egy Fiumében tartandó estéjére. A világhírű zongoraművész január 3-án fogja a Deák-szálló nagytermében hangversenyét megtartani.

— **A szerelmes leány sorsa.** A Szapáryrakodópart 2. számu házában tegnap megrázó szerelmi tragédia történt, amelynek áldozata egy fiatal 19 éves leány, akit kedvese elcsábított, azután elhagyott.

L. mérnök mintegy két évvel ezelőtt megismerkedett egy Olivieri Mária nevű tizenkilenc éves szép leánnyal.

A fiatalok csakhamar intim szerelmi viszonyba jutottak. A bizalmas viszonynak nem maradt el a következménye sem, mert a leány rövid idő múlva anyának érezte magát.

Szülei mihelyt felfedezték leányuk bűnét, elűzték házukból. A bűnbe jutott leány a Via Germania 4. számu házba ment lakni, ahol egy butorozott szobát bérelt. Itt élt kicsiny gyermekével, telve a jövő reményeivel. A mérnök egy ideig segítette kedvesét, de az utóbbi időben a leány észrevette, hogy kedvese, aki miatt annyi szenvedést állott ki, fokról-fokra hidegül iránta.

Tegnap este fél kilenc órakor még egyszer megkísérelte, hogy csábítójának a szívét megnyerje. Elment a lakására. A mérnök abban az időben nem volt otthon, hanem csak az anyja és a testvérei. Nem tudni, hogy mi csoda jelenetek játszódtak le a lakásban, de mint a következmények igazolták, valószínűleg lesújtóak voltak a végképpen kétségbeesett leányra. Olivieri Mária néhány perccel később a második emeletnek az udvarra nyíló ablakánál letette ka'apját és kizitáskáját, azután felmászott az ablakba és levette magát az udvar kövezeleire.

A tompa zuhanásra figyelmes lett a közelben tartózkodó ház mesterné, aki csakha-

mar megtudta, hogy mi történt. Az asszony segítségért sietett s hívására a házbéliek a szerencsétlen leányt azonnal ápolásban részesítették. Az öngyilkossági kísérlet híre természetesen gyorsan elterjedt, úgyhogy nem sokára nagy népcsofódület keletkezett a ház előtt. Valaki értesítette a mentőállomást is, honnan két mentő jött a helyszínére. A leány azonban semmi áron sem akart a hordágyba feküdni s ezért bérkocsit hozattak. A két mentő az öngyilkost bérkocsiban helyezte el s úgy vitték be a kórházba. Az orvosok megállapították, hogy a leány bal kezét törte el és a veséjén sérült meg súlyosan. Nincs azonban kizárva, hogy belső sérüléseket is szenvedett.

Az orvosok attól tartanak, hogy a szerencsétlen leányt nem tudják megmenteni az életnek.

— **Istentisztelet.** A Chanuka (templomszentelési) ünnep alkalmából az izraelita templomban vasárnap, e hó 25-ikén délután 4 órakor hitszónoklattal egybekötött ünnepi istentisztelet lesz.

— **A „Cunard“ cáfolata.** Egy fővárosi lap vasárnapi számában „A halál bárkája“ cím alatt reprodukálta egy newyorki német nyelvű lapnak a „Carpathia“ Cunard-gőzösre vonatkozó közleményét. E cikkre vonatkozólag az „Adria“ igazgatósága az alábbi statisztikai adatokat bocsátotta rendelkezésünkre: A megfertőztetettnek mondott „Carpathia“ gőzös tegnap érkezett vissza Newyorkból Fiuméba. A hajó Genuában 62 felnőtt és 4 gyermek, Nápolyban 1036 felnőtt, 35 gyermek és 14 csecsemő, Triesztben 370 felnőtt, 28 gyermek és 12 csecsemő visszavándorló utast tett partra. Ezek közt az egész ut alatt egyetlen egy betegség vagy haláleset sem fordult elő, ami bizonyítja,

Szlojka sosvir

CZUKORBETEGSÉG ELLEN
speciális gyógyital.
KÖHÖGÉST, REKEDSÉGET, IDULT GYOMOR ÉS
MAGYSZÉRVÉ BAJOMAT
GYÖKERESEN GYÓGYÍT.

Főraktár: Stenczl és Fritsch cégnél
Fiume. Telefon 944. szám.

Első fiumei magyar uri és női FODRÁSZTEREM

● Fiume, Adria palota. ●

Végez hajmosást, hajfestést külön női teremben. Mindenféle hajmunka olcsón teljesítetik. Lakásokba, úgy egyes meghívásokra, mint havi előfizetésekre ügyes fodrásznőt küld.

Az uri teremben jó és pontos kiszolgálás.

Telefon II-60.

**Gümőkór,
köhögés,
szamárköhögés,
influenza**

esetben az orvosok csak

SIROLIN
„Roche“-t

rendelnek.

Kik vannak a Sirolin „Roche“-ra utalva?

1. A kik hosszú időn keresztül köhögés bántalmában szenvednek.
2. Mindazok, kik üdült gégehurutban szenvednek.
3. Asztmában szenvedők lényeges könnyebbülést éreznek már rövid használat után.
4. Skrofulás, mirigyduzzadásos, szem- és orrkatarusos gyermekeknek fontos szere a Sirolin „Roche“.

▲ táplálkozást nagyban elősegíti.

Osztályozott csomagolású Sirolin „Roche“-t kérjen, minden utasítást vagy pótkészítményt kérünk a legkésőbbi időben visszautasítani.

F. Hoffmann-La Roche & Co.

Basel (Svájc), Grenzach (Baden)

hogy nem a hajó volt fertőzve s nem az egészségügyi ellenőrzésben van a hiba, amint hogy a magyar-amerikai vonal hajóit egészségügyi szempontból is tényleg a legszigorubb gondossággal kezelik és a legalaposabban desinfiálják. A hajó előző kiviteli útjában a gyermek-utasok közt előfordult sajnálatos kanyaró- és vörhény-betegségek csiráit a gyermekek már hazulról hozták magukkal, de viszont a behajózás alkalmával megtartott háromszoros orvosi vizsgálat alkalmával a betegség még nem volt konstatálható, — különben a beteg utasok nem is indulhattak volna — hanem ez csak az uton lett nyilvánvalóvá. Hogy maga a hajó nincs fertőzve, annak döntő bizonyosága, hogy a visszatérő utasok közt egyetlen megbetegedés sem fordult elő.

— **Halálos villamos elgázolás.** A tegnapi napelőtti halálos villamos elgázolás ügyében a rendőrség megindította a vizsgálatot. Több tanut hallgattak ki eddig, de vallomásuk oly ellenkező, hogy a szerencsétlenségről teljes képet nem lehet alkotni. A kórház vezetősége értesítette az esetről az elgázolt asszony hozzátartozóit, akik tegnap Grobnikból bejöttek a városba.

Az ügyészség elrendelte Ficior Mária holttestének a felboncolását.

— **A gyermekgyilkos anya bűnrészei.** A napokkal ezelőtt Cremeán felfedezett gyermekgyilkossággal kapcsolatban, a letartóztatott gyilkos anyán kívül a susáki csendőrség még még a leány bűnrészesit is letartóztatta.

A csendőrség ugyanis megtudta, hogy a leány rokonai: Smojver Mária fiúmei és Verban Jozefa carlobagoi asszonyok a büntett elkövetése óta állandóan mellette tartózkodtak. Erős tehát a gyanu, hogy ők is bűnrészesek a gyermekgyilkosságban. A hatóság tehát ezeket is őrizet alá helyezte. A vizsgálatot folytatják.

— **Az éhség halottja.** A susáki csendőrség tegnap arról kapott értesítést a cikvenicai előjáróságtól, hogy a Ledenice felé vezető uton egy tizennyolc év körüli ifju holttestét találták meg. Az orvosi vizsgálat szerint szerencsétlenségről, büntényről vagy pedig öngyilkosságról nincsen szó, hanem valószínű, hogy az ifju az éhségtől elgyengülve halt meg. Erre enged következtetni az is, hogy zsebében egy félig lerágott burgonyán kívül semmit sem találtak. Megállapította azt is a vizsgálatot végző orvos, hogy az ifju néma volt.

Holttestét a ledenicai halottsházba vitték. A hatóságok folytatják a nyomozást a halott kilétének megállapítására.

— **Bucusok veszedelme.** A buccari melletti San Cosmo állomáson napokkal ezelőtt halálos baleset történt. A Károlyváros felől érkező személyvonatról sok asszony és férfi utas akart leszállni, hogy onnan a costrenai bucsura induljanak, viszont többen pedig Fiume felé akartak elutazni. A vonat azonban kevés ideig időzött a pályaudvaron s tiz asszony akkorugrált le, mikor a mozdony már utnak indult. Az asszonyok közül egy a kerekek alá került s súlyos sérülésekkel szállították fuzsinei lakására, ahol tegnap meghalt.

— **Tolvajkarriér.** A rendőrség tegnapelőtt letartóztatta Jahn István sziszeki csavargót, mert a város utcáin munka nélkül ténfergett. A rendőrség távirati megkeresést intézett a sziszeki hatóságokhoz, hogy Jahn előéletéről adjanak felvilágosítást. Ma érkezett meg a válasz, mely szerint a csavargót huszszor lopásért s számtalanszor apróbb kihágásért büntették meg. Jahnt büntetése kitöltése után hazatoloncolják.

— **Meghalt az ebédnél.** Tegnap déltájban Iskra Ilona 90 éves özvegy asszony a via Risorta 50. szám házában levő szobájában ebédelt, amikor hirtelen rosszullett fogta el és néhány pillanat múlva holtan esett össze. Egy szomszéd jelentést tett a halálesetről a rendőrségnek, amely az öregasszony holttestét a temető halottas házába szállította. A hullát felboncolják.

— **Ujabb részletek a Mauretaniáról.** Lapunk tegnapi számában az Adria igazgatóságához érkezett távirati jelentés alapján meg-

emlékeztünk már a Cunard „Mauretania” gőzösenek rekord utjáról.

A társaság liverpooli igazgatósága ma újabb részleteket közölt fiúmei vezérképviselével, melyeket érdekességükneél fogva az alábbiakban ismertetünk:

A Cunard igazgatósága a karácsonyi ünnepek utasforgalmára való tekintettel rendezte ezt a járatot, remélve, hogy az angol oceáni hajózás elsőbbségét ezuttal is igazolni sikerül a németekkel szemben. A társaság reménye, melyet Angliában ezuttal is nemzeti ügynek tekintettek, várakozáson felül sikerült. A sikert csak kevésse csökkentette a liverpool-newyorki vonalon eddig nem tapasztalt vihar, melynek házmagasságu hullámai a hajó elején levő fedélköz ablakait, sőt a kapitányi hid szolgálati szobájának ablakait is bezúzták. A hullámok a fedélzet korlátját is megrongálták.

A „Mauretania” newyorki érkezése éjjelre volt jelezve, mely alkalommal óriási ember-tömeg várakozott a Cunardnak a North Riveren levő 51 és 52. számú rakocópártjain. Az emberek csodálattal bámulták a jéggel s hóval fedett hatalmas gőzöst, melyet az izzólámpák szinte teljesen megvilágítottak.

Kevéssel a megérkezése után kézbesítették a hajó parancsnokának Turner kapitányának a newyorki polgármester táviratát, melyben legteljesebb elismerését fejezi ki a rekord utért. Most aztán teljes erővel megindult a munka, hogy minél kevesebb időt veszítsen Newyorkban. A hajó összes pincérei lázas gyorsasággal fogtak a takarításhoz, hogy az első és második osztályt rendbehozzák. A pincérek munkájára jellemző, hogy másnap már nyolcszáz első osztályu utast hajózhattak be.

Meghívó.

Az alakulóban levő Fiumei Építő Részvénytársaság csütörtökön, e hó 29-én déli 12 órakor tartja a Fiumei Kereskedelmi Bank Részvénytársaság helyiségeiben

alakuló közgyűlését,

melyhez a részvényjegyző urakat tisztelettel meghívják

az alapítók.

ŠIKIĆ G.

könyv- és papirkereskedése

Andrássy-ut - FIUME - Andrássy-ut
(villanyos megállóhely).

Nagy raktár különféle irodaszerekben, kereskedelmi könyvekben, levélmásoló könyvekben- és présekben, elsőrendű tintákban, levélmásoló papírban. Nagy választék művészies kivitelű képeslapokban, nagybani vételnél 100 darabonként egy koronáért, (tovább-elárusítóknak kedvező alkalom). Szivarkapapír, különféle szipkák, csomagoló papírok, játékkártyák. Különféle olvasókönyvek, szótárak, nyelvtanok, stb. Posta értékjegyek eladása. Divatlapokra előfizetések elfogadtatnak.

Butor vétel.

Jó állapotban levő használt berendezéseket, valamint egyes butordarabokat megfelelő árban veszek.

RÓTH SÁNDOR

Via Clotilde Traversale I. szám.

Ujjonnan érkezett!

Egy nagy tétel teljesen felszerelt szőnyeg,

szalónok, ebédlők és hálószobák számára

mérték 135x200	K.	25.--
„ 200x300	„	42.--
„ 250x350	„	68.--

Azonkívül futószőnyegek, ágyelők, függönyök, asztali és ágy-garnitúrák stb.

Nagy divatáru- és kézműáru-raktár. Női- és férfiruha-szövetek. Selyem-csipke- és minennemű detail-áru. Vásznak, battisztek, függönyök, szőnyegek stb. Nagy választék női- és férfi-fehérműben. Női és gyermek-konfekciók.

M. WEISS

= ARUHAZA =

FIUME • TRIESTE

CORSO II.

CORSO 9.

BÉCS.

Szabott árak!

Szabott árak!

Alkalmi ezüstvétel.

13 karátos evőeszközök grm.-ként 13 fillérért. Hal-, pecsenye- és tészta tálcák, csemegetálak grm.-onként 15 fillérért.

Dús választék karácsonyi és ujévi ajándékokban, arany és ezüst ékszerekben, órákban és elsőrendű china-ezüstben

Engelsrath J. ékszerésznél

Fiume, Piazza Dante és Abbazia, Angiolina-fürdő

Időközben a gőzöst kissé távolabb vontatták a parttól, hogy a szenes hajók mindkét oldalon felvonulhassanak. A huszonnégy szenes hajóból összesen 6,600 tonna, tehát 660 waggon szenet raktározta be.

Megjelentek egyik nagy newyorki mosóintézet szállítókoscsijai is, amelyek huszezer párnahuzatot, 17,000 lepedőt, 12,000 törülközőt, 16,000 asztalkendőt s 13,000 abroszt szállítottak el és ezt a közel 80 ezer darab fehérneműt negyvenegy óra mulva ragyogó fehérre kimosva, kivasalva hozták vissza.

Említésre érdemes, hogy a társaság oly felszereléssel dolgozik, mely lehetővé teszi, hogy a podgyász s posta rakományt egy óra alatt ki lehet hajózni.

Annak dokumentálására, hogy az angol közvélemény mennyire érdeklődött a rekord ut iránt, megemlítjük, hogy a londoni „Daily Mail” külön tudósítót küldött a hajóval Európából. Az angol újságíró, mihelyt a hajóról leszállott, azonnal különvonaton folytatta útját Washington, Baltimore és Philadelphia felé. A lap kiküldöttje kézzel írtával üdvözölte Taft elnököt, megtekintette a városok nevezetességeit s mindenünnen táviratilag értesítette lapját. A nagy költség természetesen tetemesen megtértült, mert a „Daily Mail” valamennyi lapot megelőzve rendkívüli kiadásokban számolt be a rekord ut minden részletéről.

A „Mauretania” 1906 és 1907-ben készült egy millió háromszázezer font (31 millió korona) költséggel. Az angol kormány évi 130 ezer font szubvenciával járul a Cunard társaság „Lusitania” és „Mauretania” gőzöseinek newyorki járataihoz.

— A **Deák-szálló hangversenye.** A Deák-szállóban a rendes szombati hangverseny elmaradásával, hétfőn huszonhatodikán este lesz a Jelliasich gyalogezred zenekarának legközelebbi hangversenye. Kezdeté 8 órakor. A belépti díj ötven fillér.

— **Kirándulások a tengeren.** Holnap vasárnap, december 25-én és holnapután hétfőn 26-án, — kedvező idő esetén, — az Ungaro-Croata a következő kirándulásokat rendezi:

Ika és Lovranába a „Sava” gőzössel indulás Fiuméből d. e. 2.30-kor; menet Volosca, Abbázia, Ika és Lovrana érintésével; visszaövet indulás Lovranából este 6.—, Ika-ból 6.30-kor és Abbáziából 7.—kor. Menetdíj oda- és vissza 80 fillér személyenként.

Abbáziába a „Lovrana” és a „Stefánia” szalon-gőzösekkel d. e. 7, 8, 9, 10, 11 és déli 12-kor, délután 2, 3, 4, 5, 6, órakor.

Menetár 1.20 K személyenként.

Fiuméből Abbáziába omnibus vonal az „Sokol” gőzössel Indulás Fiuméből d. e. 8.30 és 10.30 órakor, továbbá d. u. 1.30 3.30 és 5.30 órakor.

Abbáziából Fiuméba d. e. 9.30 és 11.30 órakor, d. u. 2.30, 4.30 és 6.30 órakor. Menetár személyenként 20 fillér. Ezen gőzösekre érvényes jegyek csakis a gőzhajón kaphatók.

VIDÁM KRÓNKA.

Ami érthetetlen — Az apa levele. — Vaszary modellje. — K. u. k. nyelvészet.

Okos, kicsi gyermekekről sok találó mondas jár szájról-szájra. Az itt következőt a Giardino publicóban hallottuk. A karosszékben ült a mama s a mellette ülő kis fia érdeklődve faggatta:

— Édes mama, — kezdte a kisfiu — te hol született?

— Bécsben.

— Hát a papa?

— Szegeden.

— Hát én?

— Fiumében!

A gyerek elgondolkozott, aztán fejcsóválva mondta:

— Különös, hogy mégis így összetalálkoztunk.

Egy derék somogyi polgár Budapesten taníttatja a fiát az állatorvosi akadémián. A fiu a minap hazulról egy új öltözet ruhát kapott, amelynek egyik zsebében papírba göngyölve hat koronát talált, egy másik zsebében pedig egy levelet, az édes atyja öreg betűivel. A levél tartalma a következő:

Kedves fiam!

Azt a leveledet, akibe a pénzt kéröd, nem kaptuk meg. Továbbá tudatlak, hogy a pénzt ne pocsékolod, mert mi is nehezen keressük. Itt küldök egy rend ruhát, de megkíméld, mert drága a posztó. Az anyád küld három forintot, de úgy, hogy én ne tudjam. Oszt megbecsüld. Ujlesztendőre gyere haza.

Szerető apád, István.

U. i. Ezen levelet keresd a kabát belső zsebébe, oda van téve. Écaka ne garázdálkogy.

*

Vaszary János, a jeles festőművész egy dunántúli faluban öreg parasztasszonyokat akart festeni. Szüksége volt rá egy nagyobb képéhez. Kidoboltatta hát a faluban hogy:

— Ezennel értesítetlek minden eltesebb asszony-személyt, hogy jelentkezék lefestés céljából Vaszary János festő urnál. Mindenkinek illő fizettség adatik.

De az eredmény csak nem mutatkozott. Vaszary tétlenül, szomorúan ült a vászna előtt, egyetlen öreg asszony sem jelentkezett. Még egyszer kidoboltatta hát, aztán várt tovább.

Vége másnap beállított hozzá egy öreg anyóka a menyecske-lányával. Az anyóka töpörödött, ráncos képű asszony volt, no de annál frissebb, tüzről pattant teremtés volt a leánya. Ragyogó szemü, ringó csipőjü, piros or-

cáju. Vaszary egészen fölvidult a látukra és jókedvűen mondta az anyókanak:

— No néném, hát csak üljön le, maga éppen jó lesz.

Az anyóka tiltakozva válaszolta:

— Isten ments: Hisz azért hoztam magammal a lányomat, hogy azt tessék levenni!

— Ejnye néném, de hiszen én most öreg asszonyokat akarok festeni. Ki is doboltattam!

Az anyóka szégyelösen lesütötte a szemét és szemérmatosan rebegette:

— Már instálom, én öreg vagyok már ahhoz, hogy fevetközzem a festő ur előtt, de a lányom az megteszi . . . annak nincs mit szégyelnie magán. Ugy-e lányom?

A menyecske a kötényt babrálva, mondta:

— Hát ha muszáj, megteszem! . . .

Vaszary megpödrölte a bajuszát.

— Hiszen néném, magát majd ruhástul fogom festeni . . . aztán majd hadd jöjjön a lánya!

*

„Sans Souci”

elismert legfinomabb, francia minta szerint előállított pezsgő.

Carte d'Or, Carte blanche, Asti spumante, Gennaro Ossoinack pezsgőbor pince Görz, Főraktár Fiumében: Benvenuto Vezzil-nél Via Lodovico Kossuth.

Nagy längerem schmerzlichen Leiden entschlummerte heute früh 8¹/₂ Uhr unsere innigstgeliebte Gattin, resp. Mutter, Grossmutter und Schwiegermutter

Frau Emma Beusterien geb. Balzerit.

Die Beerdigung findet am 24. December l. J. um 3 Uhr Nachmittag vom Trauerhause, Villa Germania, Plasse 218-I. statt.

Fiume, den 23. Dezember 1910.

Die Trauernden Hinterbliebenen.

Statt jeder besonderen Anzeige.

Grande Impresa Masotto Fil. Sušak Tel. 831.

G. GILLIAM = FIUME

Via Alessandrina 4.

990. Interurban telefon 1185, mellékállomás. - Postafiók. - Sürgöny: GILLIAM - FIUME.

Fűszer, gyarmatáru, csemege, vad, baromfi, konzerv,, bor, pezsgő, cognac tea és rum kereskedése.

Kávé-, tea- és rumbehozatal. - Import-Export. - Raktár a szabad kikötőben.

Távbeszélő az összes államokkal.

Van szerencsém tisztelt vevőimet és a nagyérdemű közönséget ez uton értesíteni, hogy a közelgő nagy ünnepek alkalmából rendkívüli olcsó árak mellett úgy bel-, mint külföldi finom felvágottak és csemegék, mindennemű fajsajtok, vadak, Stayer Poulardok; nemkülönben bel- és külföldi pezsgők és likörök kerülnek eladására.

Azonkívül:

Zimmer Ferenc halászmester, Budapest
cs. és kir. udvari szállító cégtől

:: elsőrendű balatoni fogas ::

mindenféle nagyságban és mennyiségben teljesen frissen.

Tartalékosokat oktat egy altiszt. Jóravaló magyar gyerekek látszik, mert sokat káromkodik, hogy a rezervisták kijöttek már a fegyverforgatásból.

— A siszen-fertig van szóban. — Hát ide füleljetek. Rut! Mikor kiadom a kommandót, hogy siszen! akkor mindkét kézzel a parontáskára ütök, kinyitjátok, oszt a rekte armmal megmarkójátok a gewerriement, a linke arm a zsinorra fekszik, oszt átok. Verstanden! Nohát. Most gyün a fertig. Mikor, aszondom fertig! akkor a rekte armot a sulterig szalajtjátok a gewerrimenen, a linke armmal megmarkójátok a gewerkolbnit, a rekte arm hüvejk ujjával előre vágjátok a gewert, hogy a kolbni a rekte arm könyökénél feküggjön egyidőben halb reczet csináltok, oszt a rekte fuszszal egy su távolra hátraléptek, oszt átok, mint a kúszent... Hopták!

Távirat ◀▶ Telefon A munkapárt győzelme.

ZOMBOR, dec. 24. Ma volt a törvényhatósági bizottsági tagválasztás, melyen huszonöt bizottsági tagot választottak meg. Ezek közül huszonhárom munkapárti, kettő pedig függetlenségi.

Boda nem lesz rendőrminiszter.

BUDAPEST, dec. 24. A „Budapest“ mai számában azt írja, hogy Boda Dezső dr. rendőrfőkapitányt rendőrminiszternek nevezik ki s helyette Haller János munkapárti képviselő lesz a főkapitány. A cikk végén azt mondja, hogy Boda államtitkár lesz. A lap hirdásával szemben a főkapitány kijelenti, hogy ezt karácsonyi meglepetésül szenzációnak szánták. Rendőrminiszteri kinevezése sohasem került szóba s az ő államtitkárságára vonatkozó kombináció sem aktuális. Sélley alatt felmerült ugyan egy ilyen terv, de azóta nyugszik ez a kombináció.

Vasuti szerencsétlenség.

GYULA, dec. 24. Solymosmajor és Gyulavár között a motorvasut egy személy- s egy tehervonata összeütközött. Egy fékező szörnyethalt, több utas könnyen megsérült.

GYULA, dec. 24. Solymosvár és Gyulavár állomások között az összeütközés Gyulavár állomás forgalmi szolgálattevőjének mulasztása folytán történt. A hivatalnok ugyanis utnak indította az egyik vonatot, mielőtt a szembejövő vonat az állomásra érkezett volna. A tehervonat mozdonyvezetőjét a kiömlő gőz agyonforrázta, egy utasnő súlyos, több utas pedig könnyebb sérülést szenvedett.

Uj fordulat egy mérgezés ügyében.

CSANÁDPETRA, dec. 24. Zalai Szabó Mihály földműves mérgezési bűnyűgyében, aki apját mostohaanyja és Harangozó János segítségével megmérgezte, szenzációs fordulat történt, Z. Szabó a börtönből mostohaanyjához levelet akart kicsempészni, melyet elfogtak. A levélben a gyilkos büntársait arra akarta kitanítani, hogy semmit ne valljanak, mert apját már nem lehet kiásni, a mérgezésről pedig senki sem tud bizonyosat. A hatóság erre letartóztatta a gyilkos feleségét és mostohaanyját, akik ellen bizonyítékok hiánya miatt be kellett szüntetni a vizsgálatot.

Óriási illetékcsalás.

SOPRON, dec. 24. A pénzügyigazgatóság a soproni sörgyárnál évekre visszamenő illetékelvitkolást fedezett fel. A sörgyár három évig folytatta a kincstárt károsító manipulációját, melyre vonatkozólag tegnap és tegnapelőtt ejtették meg a vizsgálatot. Az eredményt titkolják.

Börze Aradon.

ARAD, dec. 24. Az aradi kereskedelmi és iparkamara Tisza István vezetésével küldöttséget meneszt a kormányhoz, hogy Aradon áru és értéktőzsde felállítását kérelmezze.

Vasuti összeütközés

Villach mellett.

VILLACH, dec. 24. A 436. számú személyvonat az állomásra való beérkezés előtt összeütközött egy szembejövő tehervonattal. Négy utas súlyosan, nyolc pedig könnyebben megsebesült.

A román szerződés

meghosszabbítása.

SZÓFIA, dec. 24. Az osztrák-magyar és bolgár kereskedelmi szerződést, mely december harmincegyedikén lejár, közös megállapodással egy évre meghosszabbították.

Katasztrófális robbanás

egy hajón.

PÁRIS, dec. 24. Algerből táviratozzák, hogy a „Ville D'Oran“ gőzösön borzasztó robbanás történt. 12 utas meghalt, 15 megsebesült.

Vasuti katasztrófák.

PÁRIS, dec. 24. A páris—berdeauxi vonalon egy gyorsvonat összeütközött egy tehervonattal. Egy mozdonyvezető és három katonameghalt, negyven utas — leginkább szabadságra menő katonák — súlyosan megsebesült. Ugyanezen a vonalon pár órával előbb két tehervonat is összeütközött. Az egyik tehervonat mozdonyvezetője meghalt, többen súlyosan megsebesültek.

Véres rablótámadás.

SZATMÁR, dec. 24. Csengerbagos községben tegnap este két álarcos rabló betört Kaufman Mór kocsmároshoz, akitől pénzt követeltek. A kocsmáros erre átadta néhány koronáját, melylyel nem voltak megelégedve. Ezután felesége, aki szintén a szobában volt, ötven koronát adott át a betörőknek s aztán ki akart menni. Kimenet közben az egyik rabló szíven szurta, úgy hogy nyomban meghalt. Klein Piroska tizennyolc éves leányt, a kocsmáros unokahugát hat készurással élevesélyesen sebesítették meg a rablók, akik végül a kocsmáros is összeszurkálták. A leány felgyógyulásához nincs remény. Kaufmann talán felépül. A tettesek nyomtalanul eltűntek.

Elsülyedt gőzhajó.

ALICANTE, dec. 24. A mai sűrű ködben egy eddig ismeretlen nevű spanyol gőzös a kikötő előtt összeütközött „Jean Consel“ nevű francia gőzössel, amely léket kapván, nyomban elsülyedt és huszonkilenc főnyi legénysége egy kivételével mind a vízbe fult. A spanyol gőzös is erősen megsérült és egy német hajó vontatta be a kikötőbe.

„LINOLEUM“ Viaszsvászon Gummiáruk Gyári Raktára

Fiume, Via del Molo 2. HAAS LIPÓT Fiume, Via del Molo 2.

LINOLEUM Futó Szőnyeg 67 cm. széles	K 1.90	VIASZVÁSZN Terítő 115 cm. hosszu 85 széles	K 2.60
" " " 90 " " "	" 2.60	" " " 130 " " 100 " "	" 3.60
" egész Szoba bevonásra m ²	" 2.50	" " " 140 " " 115 " "	" 4.40
" Inlaid átdolgozott minta m ²	" 4.50	" Gyermekek Kötény	" 1.20
" Szőnyeg 200 cm. hosszu 150 széles	" 7.50	" Női Kötény	" 1.80
" " 250 " " 200 " "	" 12.50	Gummi Női Köpeny	" 22.--
" " 300 " " 200 " "	" 15.--	" Férfi "	" 22.--

Saját raktárak: Budapest, Bécs, Páris, Nagyvárad, Debreczen, Temesvár, Trieszt, Linz, Lemberg, Czernowitz.

A Fiumei Előleg- és Hitelszövetkezet

körlatolt felelősséggel

Consorzio Flumano d'Antecipazioni e Prestiti

con garanzia limitata

Via Lodovico Kossuth I. szám I. emelet

megnyitotta az 1911 január 1-én kezdődő IX. évciklusra

a beiratásokat. A hitelszövetkezet

kölcsönt nyújt 300 koronától tetszés szerinti összegig. 1911. jan. 1-én kezdődő 260 heti vagy 60 havi részletben való visszafizetésre.

alkalmat ad minden tagnak célszerű **takarekosságra** legalább heti 1 koronás befizetésével, melynek révén a tag a társaság jövedelmében is osztoszkodik.

Beiratásokat eszközöl és bővebb felvilágosításokat ad a szövetkezet irodája:

Via Lodovico Kossuth I. sz. I. em. Hivatalos órák hétköznapokon 9-től 1 óráig.

A világ legjobb teái

J MIGLIORI THE

DEL MONDO.

U.K. TEAS

Az angol király

szállítója.

Különlegesség:

Az angol király five o'clock teája.

A walesi herceg

szállítója.

U. K. teák

kiadósak és aromatikusak

Főraktáros STOCHEL G. csemege-üzlete Via Alessandrina

Férjgyilkosság vádja alól felmentve.

ZÁGRÁB, dec. 24. Az itteni esküdtszék felmentette Magenheim Elzát, egy zöldségkereskedő özvegyét, akit azzal vádoltak, hogy férjét fejszével agyonverte. A közönség a felmentést örömmel fogadta és a szabadlábra helyezett asszony gyermekei számára több ezer koronát gyűjtött.

A bécsi gyilkosság.

BÉCS, dec. 24. A letartóztatott Bartunek Mária kályhájában az elszenesedett emberi csontok mellett kabátgombokat is találtak. Az a szabó, aki a meggyilkolt Weisz Lujza kabátját csinálta, felismerte bennük az ő általa szállított gombokat.

BÉCS, dec. 24. A meggyilkolt ékszerait megtalálták egy zálogházban, ahol azonban az elzalogosítóra nem emlékeznek. Az a huszonhat korona, amit Bartunek Mária lakásán találtak, a zálogházban kapott pénzből való.

Uj gyermekbetegség.

OLMÜTZ, dec. 24. Számos gyermek megbetegedett a szarvasmarhák száj és körömfájásának tünete között. A betegséget a száj- és körömfájás tehenei tejtől kapták.

Az Orleans ház családi öröme.

MADRID, dec. 24. Lujza, Orleans hercegnője, spanyol infánsnőnek ma kis leánya született.

Elhunyt dalmát képviselő.

CURZOLA, dec. 24. Zafron József dr. tekintélyes dalmát képviselő, aki a Reichsrathnak is tagja volt, meghalt.

Visszahívott diplomata.

BÉCS, dec. 24. Schischmanov, a bolgár követségi tanácsost a várnai játékbank ügyével kapcsolatban — sürgősen visszahívták Szófiába.

Az első nemzetközi sztrájk.

SOUTH-FIELDS, dec. 24. Az északkelti partvidéken működő hajósok és tengerészek szövetségének tegnap este tartott gyűlésén felolvasták a londoni központ körlevelét, amely szerint a tengerészek kontinentális szövetsége elhatározta, hogy az angol szövetséggel együtt sztrájkba lépnek. A nemzetközi sztrájk 1911. április vagy május havában fog megkezdődni.

Fenyegetőznek a védőhatalmak.

ATHÉN, dec. 24. A krétai védőhatalmak itteni konzuljai értesítették a görög kormányt, hogy a hatalmak a szigetország három fővárosát és vámhivatalait megszállják, ha rövid idő alatt helyre nem áll a nyugalom Krétán.

Szerkesztői üzenetek.

B. Fiume. Köszönjük, felhasználtuk. Máskor is szívesen látjuk.

Kereskedő. Ön ez esetben nem tehet semmit. Amíg a közigazgatási bíróság meg nem változtatja a statutum téves interpretációján alapuló, sérelmes határozatát, addig Ön nem bír községi választói joggal, ha nem fiumei illetőségű.

Nyomda, Budapest. Ajánlatukat sajnálatunkra nem fogadhatjuk el. A közönség amúgy sem tulajdonít az ünnepi számokhoz csatolt ilyen „szépirodalmi mellékletek”-nek fontosságot, mert tudja, hogy azok egyszerre 30—40 vidéki lapban látnak más-más lapfejjel napvilágot. És egyébként is, amint látjuk, nem a szépirodalom, hanem a hirdetések kedvéért készültek.

Közgazdaság.

Mi van a hajózási szerződésekkel?
Ismeretes, hogy a kormány egyéb gondjai közepette nem ért rá, hogy a hajózási társaságokkal tényleges szerződést kössön s ezért tudvalevőleg provizóriumban állapodtak meg és ilyen értelemben az Adria ideiglenes szerződését a képviselőház le is tárgyalta. Hieronymi Károly kereskedelemügyi miniszter az így nyert időt egy nagyszabású tengerhajózási reform keresztülvitelére akarja felhasználni. A célja az, hogy megállapítsa azokat a vezérelveket, amelyek szerint tengerhajózásunkat az egységes külpolitika szolgálatába lehessen hajtani. És a vezérelvek megállapítása után a miniszter az összes hajózási társaságokkal végleges szerződésre lép. Annakidejében tudvalevőleg a miniszter nyilatkozatából is köztudomású lett az, hogy a miniszter a tárgyalásokat a hajózási társaságokkal rövid időn belül meg fogja indítani. Most hajózási körökből szerzett értesülésünk szerint sajnos, a helyzet még úgy áll, hogy a tárgyalások a társaságokkal még nem indultak meg. Pedig kétségtelenül sürgősek és fontosak ezek a tárgyalások, mert hiszen a hajózási társaságok hajópark nagyobbítási programjukat kénytelenek voltak megállapítani, hogy a vállalandó kötelezettségeknek újabb, modernebb és nagyobb tonnatartalmu hajókkal tehesseken eleget. Különösen fontos ez még azért is, hogy az osztrák Lloyd-dal szemben való viszonyunk is minél előbb végleg tisztázzassék. Ismeretes ugyanis, hogy az osztrák Lloyd-társulat szerződéses viszonyban áll hazánkkal és évenként fél millió koronára rugó szuezi illetéket térít meg neki a szállított magyar áruk után a kormány. Ezért a Lloydnak joga van, illetve kötelessége a magyar levantei forgalmat lebonyolítani, viszont az Adria lebonyolítja a délamerikai és az egyes nyugati járatokat. Időközben azonban

„BRISTOL”

szálloda, kávéház és étterem
Fiume, Deák-Corso.

Teljes komforttal berendezett 65 szobával, kitűnő kávéházzal és étteremmel. Izletes magyar, német és francia konyha, legjobb minőségű fajborok és pezsgők, valamint kávéházi italok állanak a t. vendégek rendelkezésére

Bel- és külföldi lapok.
Figyelmes kiszolgálás.

Az étteremben és a kávéházban előfizetések mérsékelt áron fogadtatnak el.

Tulajdonos: Ruzich György

ZONGORA-TEREM
FIGLIO di G. POTOSNJAK
FIUME, VIA DEL PORTO 1. I. em.
Elsőrendű zongorák mérsékelt áron
készpénzben és részletfizetésre. — Zongora
csere, javító és kölcsönző intézet.

ZONGORA-TEREM ÉS KÖLCSÖN INTÉZET
ALAPITVA 1880.
ÖZV. POTOSNJAK ANTONIA
TELEFON 180. — VIALE FRANCESCO DEAK 38. — TELEFON 180.

Ajánlja a legjobb gyártmányú zongorákat és pianinokat előnyös fizetés mellett.
ZONGORABERLET, JAVÍTÁS ÉS HANGOLÁS.
A világhírű Bösendorfer zongorák egyedüli képviselője.

MUSCHONG-BUZIASFÜRDŐ BUZIÁSI PHÖNIX ÁSVÁNY VIZ ÜDIT-GYÖGYIT

Vese- és hólyagbajoknál, a vérmedence idült hurutjainál, húgykő- és fővényképződésnél, a légutak és a kiválasztós szervek hurutos bántalmainál kitűnő hatásának bizonyult. Orvosiilag ajánlva. Fiumel főraktár
FRANC JECHEL, cégénél.

Elutazás miatt azonnal eladó

teljes villaberendezés u. m. 3
uj komplet hálószoba, konyha-
berendezés és egy női kerékpár
Tihanyiné-nál, Abbazia Villa
Adelina (a villa Stefi mellett).

Hívja fel az 1281 sz. telefont, ha fűszert akar!
Reich Ign. nagyvásárcsarnok
28—30. számú rekesz.

Mindenféle fűszer és csemegeárúk, kávék és hüvelyesek mindig frissen kaphatók, továbbá burgonya és tojás nagyban és kicsinyben való elárúsításra.

Kedden, csütörtökön és szombaton friss halak.

Gschwindt-féle élesztő gyár főelárolító helye.

Jutányos árak.

Pontos kiszolgálás.

Mindennemű kézimunka,

valamint előnyomások, és
elkezdett himzések, ugy-
szintén női disztárgyak
és női fejdíszekből óriási
választék.

Kerem áruim megtekintését minden vételkényszer nélkül.
WEISZ és TARSA, FIUME, VIA ADAMICH (Európa-szállóép.)

Karácsonyi és ujévi

ünnepek alkalmával leszállított áron mindennemű zseb- és falórák, valódi és dublé aranyékszerek és gramofonok

részletfizetésre is kaphatók.

Órák és gramofonok javítását olcsón vállalom el.
Gramofon lemezek 25 cm. nagyságban 3-4 kor-ért.

VERMES E. órás és ékszerész, Viale Deák.
Dohánygyár mellett.

Figyelem!

1 klg. 0-ás liszt K. —.36 fill. 18 krajcár
1 „ kenyér „ —.32 „ 16 „
1 „ házi zsir „ 2.08 „ 1.04 „
1 „ kockacukor „ —.88 „ 44 „

Mindenféle fűszer, csemege és halfélék mindig frissen kaphatók; a legjobb fajkavék és cukorka különlegességek állandóan raktáron vannak, ugyszintén karácsonyfa díszek és ajándék tárgyak mérsékelt áron kaphatók

Omcikus G. fűszer és csemege kereskedő

Via Governo és Via Ciotta sarkán.
Telefon 1074.

Minden a kihordás vagy szétküldés körül felmerülő panaszt telefon vagy levelezőlap útján szíveskedjenek nekünk bejelenteni.

a minden téren megnyilvánuló ellenséges gazdasági politika, amelyet a közös vámterület másik fele, Ausztria folytat Magyarországgal szemben, tengerhajózásunkban is tulsulyra jut, minek következtében az osztrák kormány egyrészt megalapította az Austro-Amerikai társaságot, amely az Adria délamerikai járataival csinál versenyt, másrészt pedig a Lloyd a nyugateurópai viszonyokra is kiterjesztette figyelmét. Ugy, hogy míg egyrészt az Adria versenytársat kapott a nyugaton, másrészt a Lloyd többé nem hajlandó teljesen és a mi érdekeinknek megfelelően lebonyolítani a levantei forgalmat. De viszont a hazai külkereskedelemnek érdeke az, hogy ez a ránk nézve rendkívül fontos reláció pontos és a mi érdekeihez alkalmazkodó hajózási járatokat kapjon, amire hajózási társaságainknak kollektíve pedig külön jól kellene berendezkedniök. Ezt azonban csak úgy teheti meg, hogyha a kereskedelmi miniszter minél előbb megindítja a tárgyalásokat, mert ha e téren interregum találna bekövetkezni, annak csak keleti piacaink elvesztése lenne az ára, amit amugy is szegény hazai külkereskedelmünk csak súlyos válság árán tudna elviselni.

— A Leszámitolóbank tőkeemelése. Jelentettük már, hogy a Leszámitolóbank a jövő év elején 40 millió koronáról 50 millió koronára fogja tőkét felemelni. Mint értesülünk, ebben az ügyben a tárgyalások indultak meg a Leszámitolóbank és a Länderbank között az új részvények egy részének fix átvétele ügyében.

— Az őrlési forgalom visszaállítása. A magyar malomipar körében nagy érdeklődéssel várják az őrlési forgalom kérdésének új szabályozását, melyet a kereskedelemügyi miniszter éppen tegnapelőlt hozott szóba a parlamentben. Az őrlési forgalmat tulajdonképpen a magyar agráriusok követelésére szüntették

meg, miután ezek céljuk elérésére megnyerték az osztrák kormány támogatását is. Azóta szüntelenül panaszkodott a magyar malomipar azért a nagy károsodásért, mely őket az őrlési forgalom megszüntetésével érte. Közben nagyot fordult az idők kereke. Az agráriusok is belátták, hogy az új rendszabály nem igen használ az ő érdekeinek és maguk részéről is hajlandók volnának már a régi őrlési forgalomnak új formában való visszaállításához hozzájárulni, ami Fiume külkereskedelmi forgalmát is nagyban emelné. Ez az új forma a *beviteli jegyek* rendszere volna, melyről Hieronymi is kijelentette, hogy célszerűnek tartja a malomipar sok panaszának megszüntetésére. Már Rubinek Gyula is a pártját fogta a malmok régi óhajításának és a „Molnárok Lapja”-nak legutóbbi számában többek közt ezeket írja a beviteli jegyek előnyeiről:

— A beviteli utalványok rendszere a legbiztosabb eszköz, amelynek igénybevételével buzaárainkat állandóan importparitáson tudjuk tartani. Ha a malom minden 100 mm. kivitt liszt után 6.30 korona értékű beviteli utalványt kap, amelyet buza, gabona vagy pénzügyi vámmal terhelt áruk vámjának fizetésére fordíthat, akkor ezt az utalványt, amely neki *ténylegesen* 6.30 koronát ér, (mert ez értékben bizonyos kis százalék levonással e beviteli utalvány kávé, tea stb. vámjának fizetésére bármikor értékesítheti), a gabona vámjának fizetésére csak akkor használja fel, ha a gabonát 6.30 korona vám lefizetése mellett is nyereséggel lehet behozni. Pl. ma a magyar buza ára Budapesten 22 korona, a szerb buza ára ugyancsak Budapesten, tehát szállítással együtt 18 korona, így a malom, vagy a kereskedő, aki egy beviteli utalvány birtokában van, nem fog szerb búzát behozni, mert akkor 18 meg 6.30 összesen 24.30 koronát fizetne a szerb búzáért, holott a magyar 22 koronáért megveheti s így a behozatalnál minden mm. búzáért 2.30 koronát ráfizetne. Ez esetben a beviteli utalványt tehát kávé, tea stb. vámjának fizetésére fogja fordítani s kap az utalványért 4.30 korona helyett, amint az a buzabehozatalnál érvényesülne, 6.30 koronát.

Egyetlen biztos módszer a fergeknek a butortól való távoltartására
a minden ágyra és butordarabra alkalmazható szabadalmazott

IZOLÁTOR

a mely 4 darab izlésesen kidolgozott sárgaréz-lemezből áll. Ezek olyképp vannak készíve, hogy a poloska utja a butorhoz teljesen el van vágva.

Egy 4 drbból álló felszerelés ára csak 2 korona.

Oly butor, melyben már van féreg, alaposan csak a mi kipróbált „DÉBACLE”-tinkturánkkal tisztítható ki teljes eredménnyel; a szer vegyileg meg van vizsgálva és hatóságilag engedélyezve. Egy 150 grammos üveg ára használati utasítással 60 fillér.

Számos elismerő levelet mutathatunk fel.

Főraktáros és készítő:

HRUBY A. és Társa Zágráb.

A karácsonyi és ujévi ünnepek alkalmából.

Cukorka különlegességek, karácsonyfadíszek, csemegék, borok pezsgők előnyös árak mellett kaphatók.

Moravetz K. - Fiume

Corso, és Via Lod. Kossuth a Royal-szálló m.

Morgenstern Boris

Via Fiumara 2, az Edison mozi mellett.

Nagy választék

karácsonyra és ujévre arany- és ezüst zsebórákban, fali stb. órákban, gyűrűk, láncok, szivarkatárcák, s egyéb ékszerekben. Aki 20.— koronáért vásárol nálam, ingyen kap egy remek „Harang” ébresztő órát.

35% engedmény

Schwarz és Gerő - Fiume, Corso
női divatáruház

tulhalmozott raktár miatt

Karácsonyi sorozatos eladást rendez

Bluzok, kosztümök, aljak

35%-al

az eladási áron alul.

Nem kell többé szabónál mértéket venni!

A legszebb kész férfiruhák

kaphatók legolcsóbban csakis az

„ANGOL KIRÁLY”-hoz cimzett ruháüzletben

Fiume, Via del Lido 6 és Via del Molo 2. szám.

Dus választék valódi angol szövetelekből készült ruhákban. Mérték szerinti megrendelések felvételnek.

“A TENGERPART”

telefonszáma

229

Ha előfizetni akar, vagy hirdetni valója van hívja fel ezt a számot

229

Mayerhofer Lipót

(Marco della Motta cég utóda)

:: nagy butorraktára ::

FIUME

Via Lod. Kossuth 1, 4, 6 és 12, Telef. 443.

Nagy választék elsőrendű gyárakban készített legmodernebb diszbutorokban, vas- és rézbutorokban, mérsékelt áron.

Villák, szállók számára rendezések elfogadtatnak, ugyszintén asztalos és kárpitos munkák is elvállaltatnak.

Nagy karácsonyi occásio elarusítás

REIS J. cégnél Fiume, Via delle Pile 4. sz.
(a városi takaré- és zálogházzal szemben).

Nagy raktár férfi-, női- és gyermekcipőkben, flanell-, battiszt- és selyembluzokban. Juponok és aljak. Uri- és női fehérneműk, nyakkendők, zsebkendők, boák stb. és divatos női kiegészítők. Magyar kiszolgálás.

Igen olcsó árak.

Hungária Penzió

:: Lussingrande ::

Magyar ház modern komforttal. - Napi ellátás 6 korona. - Kitűnő konyha.

Tulajdonos: özv. Seress Imréné.

Bonin penzió Velence

Corte Barozzi, a Britannia-
!! szálló mellett. !!

Kitűnő bécsi konyha, különösen magyarok és osztrákok által látogatva, egy pernyi távolság a Márkus-tértől.

VIII. ÉVFOLYAM**VIII. ÉVFOLYAM****VIII. ÉVFOLYAM**

„A TENGERPART” újév napján nyolcadik évfolyamába lép

➔ **Az évfordulóval együtt „A Tengerpart” terjedelme kibővül** ➔

a mennyiben ezentul négy oldalnál nagyobb terjedelemben — részben 6, részben 8 oldalban — fog lapunk megjelenni.

Naponta tárcát közlünk, távirati rovatunk kibővül és a közgazdasági kérdésekkel az eddiginél is nagyobb mértékben fogunk foglalkozni.

➔ **A megnagyobbítás dacára Fiume legrégebb magyar napilapjának előfizetési ára továbbra is a régi marad.** ➔

Egy évre 24 kor., fél évre 12 kor., negyedévre 6 kor., egy óra 2 kor.

Tisztviselők fél áron kapják „A Tengerpart”-ot ➔ ➔ Mutatványszámokat egy hétig ingyen küldünk.

Előfizetéseket posta és telefon útján is felvesz „A Tengerpart” kiadóhivatala Fiume Vicolo del Ospedale Wurzer ház I. em. Telefon 229. Postafiók 105. sz.

Végeladás!

Teljes kiárusítás a régi és jól ismert

Slabus Miklós-féle ékszerész
üzletben

FIUME, Kobler-tér (azelőtt Piazza delle Erbe). FIUME.

Minden aranytárgy, ezüst és más nemesfém tárgy
a legolcsóbb áron kerül eladásra.

Nagybani vásárlásnál előnyárok.

SIMICZEK L.

● FIUME, ●
Corso 24. Corso 24.

Dus választék női és férfi
arany, ezüst és fémárúkbán,

valamint óraláncokban,
nyakláncokban, fülbevalókban,
arany mell- és nyakkendőtükbén stb.

➔ **Olcsó árak.** ➔

Javítások gyorsan eszköz-
zöjtetnek.

Wellmann Testvérek

Fiume.

Via del Pozzo 2. Telef. 1215. és 1216.

Ajánlják nagy raktárukat házi és konyhaberendezési
tárgyakban. Berndorfi tiszta nikkell, — tiszta alumini-
um, — bádognománc- és öntött zománcédényekben,
balance és tizedes mérlegekben stb. — Takaréktűzhe-
lyek és kályhák, kályhavédők, kályhalemezek széntartók
és kályha felszerelések. mindennemű szerszámok.

Szolid kiszolgálás. Legolcsóbb árak.

NAVICELLO F.

automobil és kerékpár üzlete.

Piazza Scarpa - FIUME - Telefon 774

Kellékek raktára és alkatrészek
:: kicserélése. ::

JAVÍTÁSOK RÉSZÉRE ME-

:: CHANIKAI MÜHELY. ::

Auto-Garage és bérletek.

Első Fiumei Magyar

Karpitos és diszitő

Viale Deák 26 - FIUME - Viale Deák 26

Modern tükördívánok, szőnyegdiván, gar-
niturák, matracok készen kaphatók.
Vállal a legegyszerűbbtől a legmodernebb
berendezésig minden nemű kárpitos, diszitő
és angol bőrmunkát jutányos árban.

Szíves pártfogást kér

Eisler S. kárpitos.

AURORA kávéház

Velence Szt Márktér

Kitünő fagyalt, tea kávé, csoc-
koladé, cukrászsütemények stb.
Előzékeny kiszolgálás.
Kiránduló társaságoknak és
iskoláknak olcsóbb árak.

Házasság.

35 éves üzletvezető, ki egy jól menő üzletet vesz át,

házasságra lépne izraelita nővel.

Szükséges tőke 12 ezer korona. Közvetítők nincsenek kizárva. Levelek »T. O.« jelige alatt ABBAZIA Poste-restante kéretnek.

LA GRASTA TAMÁS
uj divatáru üzlete.

Fiume, Via Riva 6 sz. (Marac-ház).

Nagy választék divatkülönlegességekben, rövid-árkban, szövött- és konfekció-árkban. Bluzok, alsósoknyák, gyermek- és reformruhák, kötének, valamint férfi és női fehérműk. Nyakkendők, esernyők és sátabotok. Jutányos árak.

Szíves pártfogást kér
LA GRASTA TAMÁS

Deutsch Berta

Első fumei fűző terme

a Via Riva 1. sz. ház II. emeletén van.

Figyelem!

Vásznak és lepedővásznak, kanavászok, ág- és asztalterítők, garnitúrák, függönyök, szőnyegek és női szövetek heti vagy havi részletfizetésre kaphatók

HERSKOVICS S.-nél
Via Germania 4.

Bazar al „BUON MERCATO“

NEMES HENRIK, FIUME Via Fiumara 4.

A karácsonyi és újévi ünnepekre leszállított árakon kapható mindenféle

játék és diszműtárgy

Nagy raktár cipők, harisnyák, ernyők, sárcipők és utazásicikkben.

Botrich & Covi

Fiume, Via Ciotta 6—8. Telefon 858.

Automobil, benzin- és gázmotorok javító gyára.

Auto-Garage és bérletek.

Üzletáthelyezés.

Tisztelettel értesitem a m. t. hölgyközönséget, hogy az eddigi Via Governo 9. sz. alatti fűző üzletemet a

Via Molo 2. sz. alá

helyeztem át. Dus választékú raktár mindenféle fűzőkben 4 koronától a legdrágább kivitelig.

Szíves látogatást kér tisztelettel **Morgenstern Viktoria** első fumei fűzőszalon

A legjobb, legalkalmasabb és nevelési szempontból legcélszerűbb karácsonyi és újévi ajándék

egy jó könyv.....

mely oktat és mulattat. Nagy választék felnőtteknek való szépirodalmi, tudományos, művészi és ipari könyvekben. Az ifjuság és a gyermekvilág részére olasz magyar német, színesen illusztrált képekkel ellátott tanulságos könyvek.

Mindenki által hozzáférhető olcsó árak.

ZANUTEL A. könyvkereskedése

Telefon 197. szám

Fiume

Via Adamich

GANG OSZKÁR épület és műlakatos műhelye
Fiume, Vicolo Pomerio I. sz.

Fehérnemű és Uridivat
csecsemő fehérnemű stb. raktára.

VUJA M.

Telefon sz. 74. FIUME Via Adamich.

SECESSIO KÁVÉHÁZ

FIUME, Via Germania 2. sz.

Kitűnő kávéházi italok, bel- és külföldi lapok. Pontos és figyelmes kiszolgálás.

Szombaton és vasárnapon reggelig nyitva. Minden vasárnap délután 2-től 5 óráig uzsonna-hangverseny.

Löffinger Ferencz
kávéház tulajdonos.

Végeladás.

A Pincherle József órák cég tisztelettel értesíti a közönséget és t. vevőit, hogy a cég megszűnése miatt a Corso 20. sz. alatti órászárműben levő összes árukat mai naptól jogva, mélyen leszállított árak mellett végeladásra bocsátja.

Tisztelettel

Pincherle J. cég.

Corso 20. sz.

Ferlan Giovanni

butorraktára

Via Ciotta 3 sz. alatt megnyitlt.

Nagy készlet mindennemű szalon- és egyszerű butorban. Rézbutor. Kárpitosműhely. - Asztalosműhely.

Olcsó árak.

A karácsonyi és újévi ünnepek

alkalmával mindenféle porcellán

disztárgyak és lakádiszek

jutányos árak mellett kaphatók

KORNICZAI G.

Via Governo 22.

segély és biztosító egyesület
fiumei képviselőtől

Fiume, Via Governo 6. sz. Telefon 1135.

Ezen főképviseletnél fiu- és leánygyermekbiztosítók, ugyszintén férfiak önállósításra, leányok házasságra és bárki halálesetre biztosíthatja magát, havi csekély lefizetés ellenében, mely összeg még a legszegényebb által is hozzáférhető.

Biztosítsa családját jövőjét.

Rendkívül hasznos kedvezmény, hogy a biztosítás határidejének letelte előtt kölcsönt is kaphat. Ez különösen tiszteteknek és államtisztviselőknél fontos.

Főtisztelendő Radionic Hylarion tuzlai metropolita, a Gazubin testvérek köszönetnyilvánítása folytán, akik 15 korona befizetése ellenében 2000 koronás biztosítási összeget kaptak, őt rokonát biztosította az egyesületnél

A főképviselet biztosít ezenkívül műhelyeket, házakat, templomokat, pénztárakat, aranyműves és ékszerüzleteket, valamint **betörés és lopás ellen.**

Minden felvilágosítással szolgál és beiratásokat eszközöl az egyesület fiumei főképviselete

Marjanovich György

Via G. verno 6.

Telefon sz. 1135.

Főképviselet: Fiume, Horvátország, a tengerpart, Dalmácia, Hercegovina, Isztria és Ausztria részére.

Vegyztisztító Kelmepestő és Gőzmosó

intézetet nyitottam

a Via del Pino 6. szám alatt.

Elvállalok olcsó árban mindennemű férfi, női, gyermek és katonai egyenruhák, valamint bőrök, szőnyegek, napernyők, boák és struczollak stb. tisztítását és festését.

Bármilyen pecsétek kiszedését és ruhajavítását.

A fehérneműek mosása és vasalása hollandi mód szerint történnek. Klórozás teljesen ki van zárva.

Levelező lap után történő hívásra a ruhákat a házból elhozatom.

Kiváló tisztelettel

Biaczovszky József.

Köhögés, rekedtség és hurut ellen nincs jobb a

Réthy-féle pemetefü cukorkánál

Vásárlásnál azonban vigyázzunk és háttározottan Réthy-félét kérjük, mivel sok haszontalan utánzat van.

1 doboz 60 fillér.

Csak Réthy-félét fogadjunk el!

A leghasznosabb karácsonyi és újévi ajándék a „Singer“ Central-Bobbin művésziesen gyártott varrógép.

Nagy raktár a legmodernebb „Singer“, „Pfaff“, „Kaiser“ stb. rendszerű varrógépekben.

VRIGNANIN RIKÁRD I.

SUSÁK. Telefon sz. 9.

Nagy választék porcellán diszműárkban, üvegárkban, levélpapírokban, irodaszerekben, konyhaeszközökben, különféle férfi- női és gyermekcipőkben, ingek, gallérok, harisnyák és esernyőkben.

Fűszer, likőr és pálinka üzlet. Ablak redőnyök főképviselete.

ROYAL SZÁLLODA

Kossuth Lajos u. - FIUME - Interurb. Telef. 121.

- Központi fekvésű elsőrangú családi szálló -
 a villamos vasut mentén, lift, fürdő, villanyvilágítás stb.
 :: Omnibus minden vonatonál. ::
 Tulajdonos **DRASKOVICH MIKLÓS.**

SZABO VIKTORIA MOSODÁJA

Via Serpentina 20. sz.
 Gyűjtőhely: Via Alessandrina 4. a kapu alatti tözsdében
 ● **Marólug nélküli kézi mosás.** ●
 ● Mindenféle női piperék, férfi-ing, ●
 ● gallér, kézelő stb. a legpontosabban ●
 ● :: elkészítve házhoz szállítatnak. :: ●

Uj cselédközvetítő

iroda nyílt meg az Andrássy-
 utca és Remai-utca 4. számú
 ház sarkán.

Szives megbízásokat kér
 Telef. 12-69. **Bratusa Károly**

Késes
 és finom köszörülő műhely
 nagy választékkal mindennemű
 saját különlegességű s legjobb
 minőségű vágó szerszámokban
FABRO GIUSEPPE
 FIUME Corso.
 Nagy műhely és nikelző villamos
 üzemmel.
 Különlegesség borotvák
 élesítésében.

Zongora-terem és zongora kölcsön intézet.

SIESSEN!

hogy a legelső gyáraknál személyesen és
 szakszerűen kiválogatott pár száz darab
 zongorát és pianót, melyeknek egy vá-
 lasztéka Fiume, Corso 12. szám alatti he-
 lysiségben van felállítva, minden vétel-
 kényszer nélkül meglekintse.

Felesleges egyszerre százakat kiadni,
 mert vállalatom csekély havi részletre
 szállít zongorákat már 600 kor.-tól kezdve.

Minden más elképzelhető hangszerből dus
 :: választék. ::

Pianinok legújabb, valódi hárfa szerke-
 zettel, 10 évi írásbeli jótállással! ::

ŠALAT K.

orgonaépítő és zongorahangoló.
 :: TELEFON 819. ::

Bátorkodom uraságod nagybecsű figyelmét ezúton felhívni

"MERKUR"

KÖNYVNYOMDAI MŰINTÉZETEMRE,

hol minden a nyomdászat terén előforduló munkák a legpon-
 tosabb és legszebb kivitelben saját felügyeletem alatt készül-
 nek. Uraságod saját érdekében cselekszik, ha nyomtatvány
 szükségletének beszerzése előtt b. rendelési szándékaról műin-
 tézetemet telefon útján értesíti.

TELEFON 932

Kiváló tisztelettel
CHILKO JÓZSEF
 a "MERKUR" könyvnyomda
 tulajdonosa.

TELEFON 932

OH JAJ!

Megfojt az átkozott
 köhögés!

Köhögés, rekedtség
 és elnyálkásodás ellen gyors
 és biztos hatásúak

Egger mellpasztillái

az étvágyat nem rontják
 és kitűnő ízűek.
 Doboza 1 és 2 korona.
 Próbadoz 50 fillér.

Fő- és szétküldési raktár:
"NADOR" gyógyszertár
 Budapest, VI., Váci-körút 17.

ÉLIEN!

Egger-mellpasztillája
 csakhamar meggyógyított

Kapható Fiumében: Babie Hinkó, Budak D., Mizzan Adorján, Marceglio A., Prodám J.,
 Rosenkari Gusztáv, Skodnik Hugó, Schindler Adolf gyógyszertárakban. Benco Ernesto,
 Jechel Ferenc, Lamberti G., Manco M. drogueriákban.

HIRDETÉSEK felvételnek a kiadóhivatalban.

Klór nélküli mosás jótállás mellett.
 Ingek a legújabb amerikai ing-
 mángorló s vasaló gépen vasaltat-
 nak, miáltal az ing kíméltetik és a
 legszebb fényt kapja. Probával in-
 gyen szolgál a

**„KRISTÁLY” gőzmosóda
 és vegytisztító intézet**

— TELEFON 964. —

FIUME **ABBAZIA**
 Via Ponte 3. Villa Selene.
Meinhardt J.
 tulajdonos.

SCHÖN I. :: Szépség és hajápolási terme :: SCHÖN I.

Via Governo 2. II. em.

A legújabb módszer szerint arc- kéz- láb-ápolás
 (manicur, pedicur) villamos arcmasszázs (vibrations
 massage) szemölcslevétel és arcban levő szőr eltá-
 volítása, tyukszemvágás stb. Diszfésülések elvállal-
 tatnak. Fésülések és hajmosások a rendelő lakásában
 is elvégeztetnek.

Telefon 11-89.

GREDELJ J. sapkás **VENIER szálló és étterem**
FIUME, Via Germania 2. **VELENCE**

Saját gyártmányu, civil-, egyenruha- és
 vasuti sapkák nagy készlete.

Bacino Orseolo a Szt. Márkttér mellett.

Nagy étterem. Jzletes, francia és
 német konyha. Lakosztályok és szo-
 bák villanyvilágítással fűtéssel és
 fürdővel személyenkint 2 lírától
 feljebb. Telefon 1520

Tulajd. Venier Marco.

Nagy karácsonyi occásio elárusítás

REIS J. cégnél **FIUME, Via delle Pile 4. sz.**
 (a városi takaré- és zálogházzal szemben).

Nagy raktár férfi-, női- és gyermekcipőkben, flanel-, battiszt-
 és selyembluzokban. Juponok és aljak. Uri- és női fehérneműk,
 nyakkendők, zsebkendők, boák stb. és divatos női kiegészítők.
 Magyar kiszolgálás. Igen olcsó árak.

STOICOVICH E.

: „APOLLÓ” vendéglője :
FIUME, DEÁK KORZÓ 20. sz.
 (a pályaudvarral szemben).

Elsőrendű magyar borok.

Kőbányai polgári sör.

Kitűnő magyar konyha.

Havi előfizetések elfogad-
 tatnak.

Minden hófőn korhelyleves, minden kedden
 disznótor és minden pénteken alföldi gulyás.

Magyar gazda. - - - - -
 - - - - - Magyar kiszolgálás

**PENZIO VILLA PUNTA
 LUSSINGRANDE**

Egész éven át nyitva. - Saját
 tengeri fürdő. - Modern kénye-
 lem. - Elsőrendű konyha.

Magyar tulajdonos

Keleti utamról hazaérkezve magammal hoztam néhány száz darab valódi perzsa és szmirna szőnyeget s török himzéseket, melyeket rendkívül olcsón árusítok. Szekulesz-féle japán áruház Fiume, Via Alessandrina.

Megnyilt a „Mercur“ Drogheria Fiume Via Pomerio 758. szám alatt.

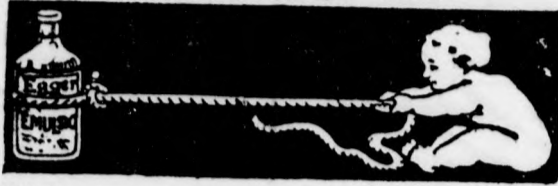
2 évi jótállás.
VÁLOGATOTT MINTAGYŰJTEMENY TUCATJA K. 5.-
„Olla“-t több mint 2000 orvos mint a legmegbízhatóbbat ajánlja.
Kapható Fiumében: a Prodám, Catti, Mizzan és Budak-féle gyógyszerárakban, továbbá F.lli Pavacic, Benco Ernő és Papp Rudolf drogeriájában. Erd. árjegyzék ingyen az „OLLA“ Gummiközponttól Wien II, 297 Praterstr. 57.

25
kor.-ért

készül saját műhelyemben egy férfi öltöny, felöltő vagy télikabát finom gyapjuszövetből, a legújabb divat szerint
Kardos Ármin férfiszabó, Budapest
VII., István ut 14.
Vidékre mértékvétel-utasiás és posztóminták bérmentve küldetnek.

Grün Benő
polgári és egyenruha szabó
FIUME,
Piazza Cappuccini 4. szám alatt van.

EGGER EMULSIO
csak e védjeggyel valódi.

Minden szülő adjon hideg időszakban gyermekeinek EGGER EMULSIÓT, mert ez erősíti a gyermeket, előmozdítja a csontképződést, fejleszti és táplálja. Hatásos ellenszere a köhögésnek, gyomórnyheségnek. Megbecsülhetetlen fogzás idején. Hirneves orvosok ajánlják, mert a legjobb csukamájolaj preparátum, nincs kellemetlen szaga, jóízű, könnyen emészthető és elejét veszi a különféle gyermekbetegségeknek.
Egy üveg ára 2 kor., a gyógyszerárakban. Postán 3 üveget bérmentve 6 koronáért a pénz előzetes beküldése után vagy utánvétellel küld: „Nádor gyógyszerár,“ Budapest VI., Váci-körút 17.
Ingyen és bérmentve küldjük a minden szülőnek nélkülözhetetlen füzetet: „Hogyan védekezzünk a gyermekbetegségek ellen?“

Nagy Bazar az „Olcsósághoz“
Vellico Natale = Fiume.
∴ A Scarpa-tér és Fiumara sarkán. ∴
Nagy választék mindenféle gyermekjátékból jutányos áron.

Mosó és tisztító intézet
Fiume, Via Salute 6. szám.
Minden e szakba vágó munkát leszállított áron a legpontosabban végez.
A mosás és vasalás csak kézi erővel történik, tehát nincs ruharongálódás.
Szíveskedjék állításaimról meggyőződni. A ruhákért házhoz küldők!
Telefon II-41. Sámson Antal.

Sima Károly
Fiume, Vicolo dell'Ospedale 4. sz.
Elvállal diszfestészeti, szobafestő és cimfestő munkákat, valamint bútor- és bádofényezést. Mérsékelt árak. Pontos kiszolgálás.

Rosenfeld Márk
asztalos mester
Fiume, Vicolo dell'Ospedale 4. sz.
Elvállal minden e szakmába vágó munkát, úgyszintén javítások is pontosan és lelki ismeretesen végeztetnek el. Régi bútorokat, ajtókat és kapukat szabadalmazott módszerrel teljesen újjáalakít.

A ki

Berson

gumisarkot

visel,

nem esik el!

Nagyban: Sigmund Beer u. Söhne
Wien, VI., Mariahilfestr. 101.

Berson
TRADE MARK